

മഹാഭാരതം - 9

മഹാഭാരതം 9

വ്യാസമഹർഷി

അധ്യായം 201 - 225

താളിലക്കം
2020

പേര്: മഹാഭാരതം 9

ഭാഷ: Malayalam

വിഭാഗം: മഹാകാവ്യം

രചന: വ്യാസമഹർഷി

പ്രസാധകർ: താളിളക്കം

ഡിസംബർ 2020

Layout Design: പ്രവീൺ വർമ്മ

Copyleft:

ലാടെക്കിൽ നിർമ്മിച്ചതാണിത്.
ഓൺലൈൻ വായനയ്ക്ക് വേണ്ടി.
ഉബുണ്ടു ഓപ്പറേറ്റിങ്ങ് സിസ്റ്റത്തിലൂടെ.
കുടപ്പാട്: വികിപ്പീഡിയ.

അധ്യായം 201

1 [നാരദ]

ശൃണ മേ വിസ്തരേണേമം ഇതിഹാസം പുരാതനം
 ഭ്രാന്തഭീഃ സഹിതഃ പാർഥ യഥാവൃത്തം യുധിഷ്ഠിര
 2 മഹാസുരസ്യാന്വവായേ ഹിരണ്യകശിപോഃ പുരാ
 നികംഭോ നാമ ദൈത്യേന്ദ്രസ് തേജസ്വി ബലവാൻ അഭൂത്
 3 തസ്യ പുത്രൗ മഹാവീര്യൗ ജാതൗ ഭീമപരാക്രമൗ
 സഹാന്യോന്യേന ഭൂജാതേ വിനാന്യോന്യം ന ഗച്ഛതഃ
 4 അന്യോന്യസ്യ പ്രിയകരാവ് അന്യോന്യസ്യ പ്രിയംവദൗ
 ഏകശീലസമാചാരൗ ദ്വിധൈവൈകം യഥാ കൃതൗ
 5 തൗ വിവൃദ്ധൗ മഹാവീര്യൗ കാര്യേഷ് അപ്യ് ഏകനിശ്ചയൗ
 ശൈലോക്യവിജയാർഥായ സമാസമാധൈക നിശ്ചയൗ
 6 കൃത്വാ ദീക്ഷാം ഗതൗ വിന്ധ്യം തത്രോഗ്രം തേപതസ് തപഃ
 തൗ ഇ ദീർഘേണ കാലേന തപോ യുക്തൗ ബഭ്രുവതുഃ
 7 ക്ഷത്രിപിപാസാപരിശ്രാന്തൗ ജടാവൽകലധാരിണൗ
 മലോപചിത സർവാംഗൗ വായുക്ഷൗ ബഭ്രുവതുഃ
 8 ആത്മമാംസാനി ജുഹന്തൗ പാദാംഗുഷ്ഠാഗ്രധിഷ്ഠിതൗ
 ഊർധ്വബാഹു ചാനിമിഷൗ ദീർഘകാലം ധൃതവ്രതൗ
 9 തയോസ് തപഃ പ്രഭാവേണ ദീർഘകാലം പ്രതാപിതഃ
 ധൃമം പ്രമുഖേ വിന്ധ്യസ് തദ് അദ്ഭുതം ഇവാഭവത്
 10 തതോ ദേവാഭവൻ ഭീതാ ഉഗ്രം ദൃഷ്ട്വാ തയോസ് തപഃ
 തപോ വിഘാതാർഥം അഥോ ദേവാ വിഘ്നാനി ചക്രിരേ
 11 രഞ്ഞൈഃ പ്രലോഭയാം ആസുഃ സ്ത്രീഭിശ് ചോഭൗ പുനഃ പുനഃ
 ന ച തൗ ചക്രതുർ ഭംഗം വ്രതസ്യ സുമഹാവ്രതൗ
 12 അഥ മായാം പുനർ ദേവാസ് തയോശ് ചക്രർ മഹാത്മനോഃ
 ഭഗിന്യോ മാതരോ ഭാര്യാസ് തയോഃ പരിജനസ് തഥാ
 13 പരിപാത്യമാനാ വിത്രസ്താഃ ശൂലഹസ്തേന രക്ഷസാ
 സ്രസ്താഭരണ കേശാന്താ ഏകാന്തദൃഷ്ട്വവാസസഃ
 14 അഭിധാവ്യ തതഃ സർവാസ് തൗ ത്രാഹീതി വിചക്രതുഃ
 ന ച തൗ ചക്രതുർ ഭംഗം വ്രതസ്യ സുമഹാവ്രതൗ
 15 യദാ ക്ഷോഭം നോപയാതി നാർത്തിം അന്യതരസ് തയോഃ
 തതഃ സ്ത്രീയസ് താ ഭൂതം ച സർവം അന്തരധീയത
 16 തതഃ പിതാ മഹഃ സാക്ഷാദ് അഭിഗമ്യ മഹാസുരൗ

വരേണ ഛന്ദയാം ആസ സർവലോകപിതാമഹഃ

17 തതഃ സുന്ദോപസുന്ദൗ തൗ ഭ്രാതരൗ ദൃഢവിക്രമൗ
ദൃഷ്ട്യാ പിതാമഹം ദേവം തസ്മത്തുഃ പ്രാഞ്ജലീതദാ

18 ഊചതുശ് ച പ്രഭൂം ദേവം തതസ് തൗ സഹിതൗ തദാ
ആവയോസ് തപസാനേന യദി പ്രീതഃ പിതാമഹഃ

19 മായാവിദാവ് അസ്തുവിദൗ ബലിനൗ കാമരൂപിണൗ
ഉഭാവ് അപ്യ് അമരൗ സ്യാവഃ പ്രസന്നോ യദി നോ പ്രഭൂഃ
20 [പിതാമഹ]

ഋതേ ിമരത്വം അന്യദ് വാം സർവം ഉക്തം ഭവിഷ്യതി
അന്യദ് വൃണീതാം മൃത്യോശ് ച വിധാനം അമരൈഃ സമം

21 കരിഷ്യാവേദം ഇതി യൻ മഹദ് അഭ്യുത്ഥിതം തപഃ
യുവയോർ ഹേതുനാനേന നാമരത്വം വിധീയതേ
22 നൈത്രലോക്യവിജയാർഥായ ഭവദ്ഭ്യാം ആസ്മിതം തപഃ
ഹേതുനാനേന ദൈത്യേന്ദ്രൗ ന വാം കാമം കരോമ്യ് അഹം
23 [സുന്ദൗപസുന്ദാവ്]

ത്രിഷു ലോകേഷു യദ് ഭൂതം കിം ചിത് സ്ഥാവരജംഗമം
സർവസ്മാൻ നൗ ഭയം ന സ്യാദ് ഋതേ ിന്യോന്ത്യം പിതാമഹ
24 [പിതാമഹ]

യത് പ്രാർഥിതം യഥോക്തം ച കാമം ഏതദ് ദദാനി വാം
മൃത്യോർ വിധാനം ഏതച് ച യഥാവദ് വാം ഭവിഷ്യതി
25 [നാരദ]

തതഃ പിതാമഹോ ദാത്ത്യാ വരം ഏതത് തദാ തയോഃ
നിവർത്യ തപസസ് തൗ ച ബ്രഹ്മലോകം ജഗാമ ഹ
26 ലബ്ധ്യാ വരാണി സർവാണി ദൈത്യേന്ദ്രാവ് അപി താവ് ഉഭൗ
അവധ്യൗ സർവലോകസ്യ സ്വം ഏവ ഭവനം ഗതൗ

27 തൗ ഇ ലബ്ധവരൗ ദൃഷ്ട്യാ കൃതകാമൗ മഹാസുരൗ
സർവഃ സുഹൃജനസ് താഭ്യാം പ്രമോദം ഉപജഗ്മിവാൻ

28 തതസ് തൗ ഇ ജടാ ഹിത്യാ മൗലിനൗ സംബഭൂവതുഃ
മഹാർഹാഭരണോപേതൗ വിരജോഽംബരധാരിണൗ
29 അകാലകൗമുദീം ചൈവ ചക്രതുഃ സാർവകാമികീ

ദൈത്യേന്ദ്രൗ പരമപ്രീതൗ തയോശ് ചൈവ സുഹൃജനഃ
30 ഭക്ഷ്യതാം ഭുജ്യതാം നിത്യം രമ്യതാം ഗീയതാം ഇതി
പീയതാം ദീയതാം ചേതി വാച ആസൻ ഗൃഹേ ഗൃഹേ

31 തത്ര തത്ര മഹാപാനൈർ ഉത്കൃഷ്ടതലനാദിതൈഃ

ഏഷം പ്രമുദിതം സർവം ദൈത്യാനാം അഭവത് പുരം

32 തൈസ് തൈർ വിഹാദൈർ ബഹുഭിർ ദൈത്യാനാം കാമരൂപിണാം

സമാഃ സുക്രീഡതാം തേഷാം അഹർ ഏകം ഇവാഭവത്

അധ്യായം 202

1 [നാരദ]

ഉത്സവേ വൃത്തമാത്രേ തു ത്രൈലോക്യാകാക്ഷിണാവ് ഉഭൗ
 മന്ത്രയിത്യാ തതഃ സേനാം താവ് ആജ്ഞാപയതാം തദാ
 2 സുഹൃദ്ഭിർ അഭ്യന്തജ്ഞാതൗ ദൈത്യ വൃദ്ധൈശ് ച മന്ത്രിഭിഃ
 കൃത്യാ പ്രാസ്മാനികം രാത്രൗ മഘാസു യയതുസ് തദാ
 3 ഗദാ പട്ടിശധാരിണ്യാ ശൂലമുദ്ഗര ഹസ്തയാ
 പ്രസ്മിതൗ സഹധർമ്മിണ്യാ മഹത്യാ ദൈത്യ സേനയാ
 4 മംഗലൈഃ സ്തുതിഭിശ് ചാപി വിജയപ്രതിസംഹിതൈഃ
 ചാരണൈഃ സ്തുയമാനൗ തു ജഗതഃ പരയാ മുദാ
 5 താവ് അന്തരീക്ഷം ഉത്പത്യ ദൈത്യൗ കാമഗമാവ് ഉഭൗ
 ദേവാനാം ഏവ ഭവനം ജഗതൂർ യുദ്ധദുർമദൗ
 6 തയോർ ആഗമനം ജ്ഞാത്യാ വരദാനം ച തത് പ്രഭോഃ
 ഹിത്യാ ത്രിവിഷ്ടപം ജഗൂർ ബ്രഹ്മലോകം തതഃ സുരഃ
 7 താൻ ഇന്ദ്രലോകം നിർജിത്യ യക്ഷരക്ഷാഗണാംസ് തഥാ
 ഖേചരാണ്യ് അപി ഭൂതാനി ജിഗൃതുസ് തീവ്രവിക്രമൗ
 8 അന്തർ ഭൂമിഗതാൻ നാഗാഞ് ജിത്വാ തൗ ച മഹാസുരൗ
 സമുദ്രവാസിനഃ സർവാൻ മ്ലേച്ഛ ജാതീൻ വിജിഗൃതുഃ
 9 തതഃ സർവാം മഹീം ജേതും ആരണ്ണാവ് ഉഗ്രശാസനൗ
 സൈനികാംശ് ച സമാഹൃയ സുതീക്ഷ്ണാം വാചം ഊചതുഃ
 10 രാജർഷയോ മഹായജ്ഞൈർ ഹവ്യകവൈർ ദ്വിജാതയഃ
 തേജോബലം ച ദേവാനാം വർധയന്തി ശ്രീയം തഥാ
 11 തേഷാം ഏവം പ്രവൃദ്ധാനാം സർവേഷാം അസുരദ്വിഷാം
 സംഭ്രയ സർവൈർ അസ്താഭിഃ കാര്യഃ സർവാത്മനാ വധഃ
 12 ഏവം സർവാൻ സമാദിശ്യ പൂർവതീരേ മഹോദധേഃ
 ശ്രൂതാം മതിം സമാസ്മായ ജഗതഃ സർവതോ മുഖം
 13 യജ്ഞൈർ യജന്തേ യേ കേ ചിദ് യാജനന്തി ച യേ ദ്വിജാഃ
 താൻ സർവാൻ പ്രസഭം ദൃഷ്ട്യാ ബലിനൗ ജുഹ്വതുസ് തദാ
 14 ആശ്രമേഷ് അഗ്നിഹോത്രാണി ഋഷീണാം ഭാവിതാത്മനാം
 ഗൃഹീത്യാ പ്രക്ഷിപന്ത്യ് അപ്സ വിശ്രണ്ണാഃ സൈനികാസ് തയോഃ
 15 തപോധനൈശ് ച യേ ശാപാഃ ക്രുദ്ധൈർ ഉക്താ മഹാത്മഭിഃ
 നാക്രാമന്തി തയോസ് തേ ഫപി വരദാനേന ജുംഭതോഃ
 16 നാക്രാമന്തി യദാ ശാപാ ബാണാ മുക്താഃ ശിലാസ് ഇവ

നിയമാംസ് തദാ പരിത്യജ്യ വ്യഭവന്ത ദ്വിജാതയഃ
 17 പൃഥിവ്യാം യേ തപഃസിദ്ധാ ദാന്താഃ ശമ പരായണാഃ
 തയോർ ഭയാദ് ദുദ്ദൃവുസ് തേ വൈനതേയാദ് ഇവോരഗാഃ
 18 മഥിതൈർ ആശ്രമൈർ ഭഗൈർ വികീർണകലശസ്രുവൈഃ
 ശൂന്യാ ആസീജ് ജഗത് സർവം കാലേനേവ ഹതം യഥാ
 19 രാജർഷിഭിർ അദൃശ്യദ്ഭിർ ജ്ജ്വലിശ് ച മഹാസുരൗ
 ഉഭൗ വിനിശ്ചയം കൃത്യാ വികർവാതേ വധൈഷിണൗ
 20 പ്രഭിന്നകരടൗ മത്തൗ ഭൃത്യാ ക്ഷജരരൂപിണൗ
 സംലീനാൻ അപി ദുർഗേഷു നിന്ത്യതുർ യമസാദനം
 21 സിംഹൗ ഭൃത്യാ പുനർ വ്യാഹ്ലൗ പുനശ് ചാന്തർ ഹിതാവ് ഉഭൗ
 തൈസ് തൈർ ഉപായൈസ് തൗ ക്രൂദാവ് ജ്ജ്വലിൻ ദൃഷ്ട്യാ നിജ്ജ്വലിതഃ
 22 നിവൃത്തയജ്ഞസ്യാധ്യായാ പ്രണഷ്ടന്ദ്രപതിദ്വിജാ
 ഉത്സന്നോത്സവ യജ്ഞാ ച ബഭ്രുവ വസുധാ തദാ
 23 ഹാഹാഭൃതാ ഭയാർതാ ച നിവൃത്തവിപണാപണാ
 നിവൃത്തദേവകാര്യാ ച പുണ്യോദ്യാഹ വിവർജിതാ
 24 നിവൃത്തകൃഷിഗോരക്ഷാ വിധ്വസ്തനഗരാശ്രമാ
 അസ്ഥി കങ്കാല സങ്കീർണാ ഭൂർ ബഭ്രുവോഗ്ര ദർശനാ
 25 നിവൃത്തപിതൃകാര്യം ച നിർവഷ്ട്കാരമംഗലം
 ജഗത് പ്രതിഭയാകാരം ദുഷ്ടേഷ്യം അഭവത് തദാ
 26 ചന്ദ്രാദിത്യൗ ഗ്രഹാസ് താരാ നക്ഷത്രാണി ദിവൗകസഃ
 ജഗുർ വിഷാദം തത് കർമ ദൃഷ്ട്യാ സുന്ദോപസുന്ദയോഃ
 27 ഏവം സർവാ ദിശോ ദൈത്യൗ ജിത്യാ ക്രൂരേണ കർമണാ
 നിഃസപത്തൗ കരുക്ഷേത്രേ നിവേശം അഭിചക്രമുഃ

അധ്യായം 203

1 [നാരദ]

തതോ ദേവർഷയഃ സർവേ സിദ്ധാശ്ച പരമർഷയഃ
ജഗ്മുസ് തദാ പരാം ആർതിം ദൃഷ്ട്വാ കത് കദനം മഹത്
2 തേ ഫഭിജഗ്മുർ ജിതക്രോധാ ജിതാത്മാനോ ജിതേന്ദ്രിയഃ
പിതാമഹസ്യ ഭവനം ജഗതഃ കൃപയാ തദാ
3 തതോ ദദൂശൂർ ആസിനം സഹ ദേവൈഃ പിതാമഹം
സിദ്ധൈർ ബ്രഹ്മർഷിഭിശ്ചൈവ സമന്താത് പരിവാരിതം
4 തത്ര ദേവോ മഹാദേവസ് തത്രാഗ്നിർ വായുനാ സഹ
ചന്ദ്രാദിത്യൗ ച ധർമശ്ച പരമേഷ്ടി തഥാ ബുധഃ
5 വൈഖാനസാ വാലഖില്യോ വാനപ്രസ്ഥാ മരീചിപഃ
അജാശ്ചൈവാവിമൂഢാശ്ച തേജോ ഗർഭാസ് തപസിനഃ
ഋഷയഃ സർവ ഏവൈതേ പിതാമഹം ഉപാസതേ
6 തതോ ഫഭിഗമ്യ സഹിതഃ സർവ ഏവ മഹർഷയഃ
സുന്ദോപസുന്ദയോഃ കർമ്മ സർവം ഏവ ശശംസിരേ
7 യഥാ കൃതം യഥാ ചൈവ കൃതം യേന ക്രമേണ ച
ന്യവേദയംസ് തതഃ സർവം അഖിലേന പിതാമഹേ
8 തതോ ദേവഗണാഃ സർവേ തേ ചൈവ പരമർഷയഃ
തം ഏവാർഥം പുരസ്കൃത്യ പിതാമഹം അചോദയൻ
9 തതഃ പിതാമഹഃ ശ്രുത്വാ സർവേഷാം തദ് വചസ് തദാ
മുഹൂർതം ഇവ സഞ്ചിന്ത്യ കർതവ്യസ്യ വിനിശ്ചയം
10 തയോർ വധം സമുദൃശ്യ വിശ്വകർമാണം ആഹ്വയത്
ദൃഷ്ട്വാ ച വിശ്വകർമാണം വ്യാദിദേശ പിതാമഹഃ
സൃജ്യതാം പ്രാഥനീയേഹ പ്രമദേതി മഹാതപഃ
11 പിതാമഹം നമസ്കൃത്യ തദ് വാക്യം അഭിനന്ത്യ ച
നിർമ്മമേ യോഷിതം ദിവ്യം ചിന്തയിത്വാ പ്രയത്തഃ
12 ത്രിഷു ലോകേഷു യത് കിം ചിദ് ഭൂതം സ്ഥാവരജംഗമം
സമാനയദ് ദർശനീയം തത് തദ് യത്താത് തതസ് തതഃ
13 കോടിശശ്ചാപി രത്നാനി തസ്യ ഗാത്രേ ന്യവേശയത്
താം രത്നസംഘാത മയീം അസൃജദ് ദേവരൂപിണീം
14 സാ പ്രയത്തേന മഹതാ നിർമിതാ വിശ്വകർമ്മണാ
ത്രിഷു ലോകേഷു നാരീണാം രൂപേണാപ്രതിമാഭവത്
15 ന തസ്യഃ സൂക്ഷ്മം അപ്യ് അസ്തി യദ് ഗാത്രേ രൂപസമ്പദാ

ന യുക്തം യത്ര വാ ദൃഷ്ടീർ ന സജ്ജതി നിരീക്ഷതാം

16 സാ വിഗ്രഹവതീവ ശ്രീഃ കാന്ത രൂപാ വപുഷ്ഠതീ

ജഹാര സർവഭൂതാനാം ചക്ഷുഃഷി ച മനാംസി ച

17 തിലം തിലം സമാനീയ രത്നാനാം യദ് വിനിർമ്മിതാ

തിലോത്തമേത്യ് അതസ് തസ്യോ നാമ ചക്രേ പിതാമഹഃ

18 [പിതാമഹ]

ഗച്ഛ സുന്ദോപസുന്ദാഭ്യോം അസുരാഭ്യോം തിലോത്തമേ

പ്രാർഥനീയേന രൂപേണ കരു ഭദ്രേ പ്രലോഭനം

19 ത്വത്കൃതേ ദർശനാദ് ഏവ രൂപസമ്പത് കൃതേന വൈ

വിരോധഃ സ്യാദ് യഥാ താഭ്യോം അന്യോന്യേന തഥാ കരു

20 [നാരദ]

സാ തഥേതി പ്രതിജ്ഞായ നമസ്തൂത്യ പിതാമഹം

ചകാര മണ്ഡലം തത്ര വിബുധാനാം പ്രദക്ഷിണം

21 പ്രാങ്മുഖോ ഭഗവാൻ ആസ്തേ ദക്ഷിണേന മഹേശ്വരഃ

22 ദേവാശ് ചൈവോത്തരേണാസൻ സർവതസ് ത്ദ്ദൃഷ്ടയോ fഭവൻ

കർവന്ത്യാ ഇ തയാ തത്ര മണ്ഡലം തത് പ്രദക്ഷിണം

ഇന്ദ്രഃ സ്ഥാണശ് ച ഭഗവാൻ ധൈര്യേണ പ്രത്യവസ്ഥിതൗ

23 ദൃഷ്ടകാമസ്യ ചാത്യർഥം ഗതായാഃ പാർശ്വതസ് തദാ

അന്യദ് അഞ്ചിതപക്ഷ്യാന്തം ദക്ഷിണം നിഃസൃതം മുഖം

24 പുഷ്പതഃ പരിവർതന്ത്യാഃ പശ്ചിമം നിഃസൃതം മുഖം

ഗതായാശ് ചോത്തരം പാർശ്വം ഉത്തരം നിഃസൃതം മുഖം

25 മഹേന്ദ്രസ്യാപി നേത്രാണാം പാർശ്വതഃ പുഷ്പതോ fഗ്രതഃ

രക്താന്താനാം വിശാലാനാം സഹസ്രം സർവതോ fഭവത്

26 ഏവം ചതുർമുഖഃ സ്ഥാണർ മഹാദേവോ fഭവത് പുരാ

തഥാ സഹസ്രനേത്രശ് ച ബഭ്രുവ ബലസുദനഃ

27 തഥാ ദേവ നികായാനാം ജഷീണാം ചൈവ സർവശഃ

മുഖാന്യ് അഭിപ്രവർതന്തേ യേന യാതി തിലോത്തമാ

28 തസ്യോ ഗാത്രേ നിപതിതാ തേഷാം ദൃഷ്ടീർ മഹാത്മനാം

സർവേഷാം ഏവ ഭൂയിഷ്ഠം ജതേ ദേവം പിതാമഹം

29 ഗച്ഛന്ത്യാസ് ഇ തദാ ദേവാഃ സർവേ ച പരമർഷയഃ

കൃതം ഇത്യ് ഏവ തത് കാര്യം മേനിരേ രൂപസമ്പദാ

30 തിലോത്തമായാം ഇ തദാ ഗതായാം ലോകഭാവനഃ

സർവാൻ വിസർജ്ജയാം ആസ ദേവാൻ ജ്ഞിഗണാംശ് ച താൻ

അധ്യായം 204

1 [നാരദ]

ജിത്വാ തു പൃഥിവീം ദൈത്യൗ നിഃസപത്തൗ ഗതവ്യമൗ
 കൃത്വാ ത്രൈലോക്യം അവ്യഗ്രം കൃതകൃത്യൗ ബഭ്രുവതുഃ
 2 ദേവഗന്ധർവയക്ഷാണാം നാഗപാർഥിവ രക്ഷസാം
 ആദായ സർവരത്താനി പരാം തുഷ്ടിം ഉപാഗതൗ
 3 യദാ ന പ്രതിഷേദ്ധാരസ് തയോഃ സന്തീഹ കേ ചന
 നിരുദ്യോഗൗ തദാ ഭൂത്വാ വിജഹ്രാതേ ിമരാവ് ഇവ
 4 സ്ത്രിഭീർ മാലൈശ് ച ഗന്ധൈശ് ച ഭക്തൈർ ഭോജൈശ് ച പൃഷ്ഠൈഃ
 പാണൈശ് ച വിവിധൈർ ഹൃദൈഃ പരാം പ്രീതിം അവാപതുഃ
 5 അന്തഃപുരേ വനോദ്യാനേ പർവതോപവനേഷു ച
 യഥേസ്തിതേഷു ദേശേഷു വിജഹ്രാതേ ിമരാവ് ഇവ
 6 തതഃ കദാ ചിദ് വിന്ധ്യസ്യ പൃഷ്ഠേ സമശിലാതലേ
 പൃഷ്ഠിതാഗ്രേഷു ശാലേഷു വിഹാരം അഭിജഗതുഃ
 7 ദിവ്യേഷു സർവകാമേഷു സമാനീതേഷു തത്ര തൗ
 വരാസനേഷു സംഹൃഷ്ടൗ സഹ സ്ത്രിഭീർ നിഷേദതുഃ
 8 തതോ വാദിത്രസ്താദ്യാം ഉപാതിഷ്ഠന്ത തൗ സ്ത്രിയഃ
 ഗീതൈശ് ച സ്തുതിസംയുക്തൈഃ പ്രീത്യർഥം ഉപജഗ്മിരേ
 9 തതസ് തിലോത്തമാ തത്ര വനേ പൃഷ്ഠാണി ചിന്വതീ
 വേഷം ആക്ഷിപ്തം ആധായ രക്തനൈകേന വാസസാ
 10 നദീതീരേഷു ജാതാൻ സാ കർണികാരാൻ വിചിന്വതീ
 ശനൈർ ജഗാമ തം ദേശം യത്രാസ്താം തൗ മഹാസുരൗ
 11 തൗ തു പീത്വാ വരം പാനം മദരക്താന്ത ലോചനൗ
 ദൃഷ്ട്വൈവ താം വരാഭോഹാം വ്യഥിതൗ സംബഭ്രുവതുഃ
 12 താവ് ഉത്പത്യാസനം ഹിത്വാ ജഗമതുർ യത്ര സാ സ്ഥിതാ
 ഉഭൗ ച കാമസംമത്താവ് ഉഭൗ പ്രാർഥയതശ് ച താം
 13 ദക്ഷിണേ താം കരേ സുഭ്രൂം സുന്ദോ ജഗ്രാഹ പാണിനാ
 ഉപസുന്ദോ ിപി ജഗ്രാഹ വാമേ പാണൗ തിലോത്തമാം
 14 വരപ്രദന മത്തൗ താവ് ഔരസേന ബലേന ച
 ധനരത്നമദാദ്യാം ച സുരാ പാനമദേന ച
 15 സർവൈർ ഏതൈർ മദൈർ മത്താവ് അന്യോന്യം ഭൂക്സി കൃതൗ
 മദകാമസമാവിഷ്ടൗ പരസ്സരം അഥോചതുഃ
 16 മമ ഭാര്യാ തവ ഗുരൂർ ഇതി സുന്ദോ ിഭ്യഭാഷത

മമ ഭാര്യാ തവ വധൂർ ഉപസുന്ദോ fഭ്യഭാഷത
 17 നൈഷാ തവ മമൈഷേതി തത്ര തൗ മന്യൂർ ആവിശത്
 തസ്യാ ഹേതോർ ഗദേ ഭീമേ താവ് ഉഭാവ് അപ്യ് അഗ്രഹ്ണതാം
 18 തൗ പ്രഗൃഹ്യ ഗദേ ഭീമേ തസ്യഃ കാമേന മോഹിതൗ
 അഹം പൂർവം അഹം പൂർവം ഇത്യ് അന്യോന്യം നിജ്ജല്ലതുഃ
 19 തൗ ഗദാഭിഹതൗ ഭീമൗ പേതതുർ ധരണീതലേ
 ഭൃധിരേണാവലിപ്ലാംഗൗ ദ്വാവ് ഇവാർകൗ നഭശ് ച്യുതൗ
 20 തതസ് താ വിദൃതാ നാര്യഃ സ ച ദൈത്യ ഗണസ് തദാ
 പാതാലം അഗമത് സർവോ വിഷാദഭയകമ്പിതഃ
 21 തതഃ പിതാമഹസ് തത്ര സഹ ദേവൈർ മഹർഷിഭിഃ
 ആജഗാമ വിശുദ്ധാത്മാ പൂജയിഷ്യംസ് തിലോത്തമാം
 22 വരേണ ഛന്ദിതാ സാ തു ബ്രഹ്മണാ പ്രീതിം ഏവ ഹ
 വരയാം ആസ തത്രൈനാം പ്രീതഃ പ്രാഹ പിതാമഹഃ
 23 ആദിത്യചരിതാംൽ ലോകാൻ വിചരിഷ്യസി ഭാമിനി
 തേജസാ ച സുദൃഷ്ടാം ത്യാം ന കരിഷ്യതി കശ് ചന
 24 ഏവം തസ്യൈ വരം ദത്ത്വാ സർവലോകപിതാമഹഃ
 ഇന്ദ്രേ ത്രൈലോക്യം ആധായ ബ്രഹ്മലോകം ഗതഃ പ്രഭഃ
 25 ഏവം തൗ സഹിതൗ ഭൂത്വാ സർവാർഥേഷ് ഏകനിശ്ചയൗ
 തിലോത്തമാർഥേ സങ്കൃദ്ധാവ് അന്യോന്യം അഭിജ്ജല്ലതുഃ
 26 തസ്മാദ് ബ്രവീമി വഃ സ്നേഹാത് സർവാൻ ഭരതസത്തമാൻ
 യഥാ വോ നാത്ര ഭേദഃ സ്യാത് സർവേഷാം ദ്രൗപദി കൃതേ
 തഥാ കരുത ഭദ്രം വോ മമ ചേത് പ്രിയം ഇച്ഛഥ
 27 [വൈ]
 ഏവം ഉക്താ മഹാത്മാനോ നാരദേന മഹർഷിണാ
 സമയം ചക്രിരേ രാജംസ് തേ fന്യോന്യേന സമാഗതഃ
 സമക്ഷം തസ്യ ദേവർഷേർ നാരദസ്യാമിതൗജസഃ
 28 ദ്രൗപദ്യാ നഃ സഹാസീനം അന്യോ fന്യം യോ fദിദർശയേത്
 സ നോ ദ്വാദശ വർഷാണി ബ്രഹ്മ ചാരീ വനേ വസേത്
 29 കൃതേ തു സമയേ തസ്മിൻ പാണ്ഡവൈർ ധർമ്മചാരിഭിഃ
 നാരദോ fപ്യ് അഗമത് പ്രീത ഇഷ്ടം ദേശം മഹാമുനിഃ
 30 ഏവം തൈഃ സമയഃ പൂർവം കൃതോ നരദ ചോദിതൈഃ
 ന ചാഭിദ്യന്ത തേ സാർവേ തദാന്യോന്യേന ഭാരത

അധ്യായം 205

1 [വൈ]

ഏവം തേ സമയം കൃത്യാ ന്യവസംസ് തത്ര പാണ്ഡവഃ
 വശേ ശസ്ത്രപ്രതാപേന കുർവന്തോ ഽന്യാൻ മഹീക്ഷിതഃ
 2 തേഷാം മനുജസിംഹാനാം പഞ്ചാനാം അമിതൗജസാം
 ബഭ്രുവ കൃഷ്ണാ സർവേഷാം പാർഥാനാം വശവർതിനീ
 3 തേ തയാ തൈശ് ച സാ വീരൈഃ പതിഭിഃ സഹ പഞ്ചഭിഃ
 ബഭ്രുവ പരമപ്രീതാ നാഗൈർ ഇവ സരസ്വതി
 4 വർതമാനേഷു ധർമ്മേണ പാണ്ഡവേഷു മഹാത്മസു
 വ്യവർധൻ കരവഃ സർവേ ഹീനദോഷാഃ സുഖാനൃഗിതഃ
 5 അഥ ദീർഘേണ കാലേന ബ്രാഹ്മണസ്യ വിശാം പതേ
 കസ്യച് ചിത് തസ്തരാഃ കേച് ചിജ് ജഹ്രൂർ ഗാ നൃപസത്തമ
 6 ഹ്രിയമാണേ ധനേ തസ്മിൻ ബ്രാഹ്മണഃ ക്രോധമൂർച്ഛിതഃ
 ആഗമ്യ ഖാണ്ഡവ പ്രസഥം ഉദക്രോശത പാണ്ഡവൻ
 7 ഹ്രിയതേ ഗോധനം ക്ഷുദ്രൈർ നൃശംസൈർ അകൃതാത്മഭിഃ
 പ്രസഹ്യ വോ ഽന്യാദ് വിഷയാദ് അഭിധാവത പാണ്ഡവഃ
 8 ബ്രാഹ്മണസ്യ പ്രമത്തസ്യ ഹവിർ ധ്യാക്ഷൈർ വില്പ്യതേ
 ശാർങ്ഗലസ്യ ഗുഹാം ശൂന്യാം നീചഃ ക്രോഷ്ടാഭിമർശതി
 9 ബ്രാഹ്മണ സ്വേ ഹൃതേ ചോരൈർ ധർമാർഥേ ച വിലോപിതേ
 രോദ്രയമാണേ ച മയി ക്രിയതാം അസ്തുധാരണം
 10 രോദ്രയമാണസ്യാഭ്യാശേ തസ്യ വിപ്രസ്യ പാണ്ഡവഃ
 താനി വാക്യാനി ശുശ്രാവ കന്തീപുത്രോ ധനഞ്ജയഃ
 11 ശുത്വാ ചൈവ മഹാബാഹുർ മാ ദൈർ ഇത്യ് ആഹ തം ദ്വിജം
 ആയുധാനി ച യത്രാസൻ പാണ്ഡവാനാം മഹാത്മനാം
 കൃഷ്ണയാ സഹ തത്രാസീദ് ധർമരാജോ യുധിഷ്ഠിരഃ
 12 സ പ്രവേശായ ചാശക്തോ ഗമനായ ച പാണ്ഡവഃ
 തസ്യ ചാർതസ്യ തൈർ വാക്യൈശ് ചോദ്യമാനഃ പുനഃ പുനഃ
 ആക്രന്ദേ തത്ര കൗന്തേയശ് ചിന്തയാം ആസ ദുഃഖിതഃ
 13 ഹ്രിയമാണേ ധനേ തസ്മിൻ ബ്രാഹ്മണസ്യ തപസിനഃ
 അശ്രുപ്രമാർജനം തസ്യ കർതവ്യം ഇതി നിശ്ചിതഃ
 14 ഉപപ്രേക്ഷണജോ ഽധർമഃ സുമഹാൻ സ്യൻ മഹീപതേഃ
 യദ്യ് അസ്യ അദതോ ദ്വാരി ന കരോമ്യ് അദ്യ രക്ഷണം
 15 അനാസ്തിക്യം ച സർവേഷാം അസ്താകം അപി രക്ഷണേ

പ്രതിതിഷ്ഠേത ലോകേ fസ്തിന്ന് അധർമശ് ചൈവ നോ ഭവേത്
 16 അനാപച്ഛ്യ ച രാജാനം ഗതേ മയി ന സംശയഃ
 അജാതശത്രുൗർ നൃപതേർ മമ ചൈവാപ്രിയം ഭവേത്
 17 അനുപ്രവേശേ രാജ്ഞസ് തു വനവാസോ ഭവേൻ മമ
 അധർമോ വാ മഹാൻ അസ്തു വനേ വാ മരണം മമ
 ശരീരസ്യാപി നാശേന ധർമ ഏവ വിശിഷ്യതേ
 18 ഏവം വിനിശ്ചിത്യ തതഃ കന്തിപത്രോ ധനഞ്ജയഃ
 അനുപ്രവിശ്യ രാജാനം ആപച്ഛ്യ ച വിശാം പതേ
 19 ധനർ ആദായ സംഹൃഷ്ടോ ബ്രാഹ്മണം പ്രത്യഭാഷത
 ബ്രാഹ്മണാഗമ്യതാം ശീഘ്രം യാവത് പരധനൈഷിണഃ
 20 ന ദൂരേ തേ ഗതാഃ ക്ഷുദ്രാസ് താവദ് ഗച്ഛാമഹേ സഹ
 യാവദ് ആവർതയാമ്യ് അദ്യ ചോരഹസ്താദ് ധനം തവ
 21 സോ fനുസൃത്യ മഹാബാഹുർ ധന്വി വർമ്മി രഥി ധ്വജീ
 ശരൈർ വിധ്യാസിതാംശ് ചോരാൻ അവജിത്യ ച തദ് ധനം
 22 ബ്രാഹ്മണസ്യ ഉപാഹൃത്യ യശഃ പീത്യാ ച പാണ്ഡവഃ
 ആജഗാമ പുരം വീരഃ സവ്യസാചീ പരന്തപഃ
 23 സോ fഭിവാദ്യ ഗുരൂൻ സർവാംസ് തൈശ് ചാപി പ്രതിനന്ദിതഃ
 ധർമരാജം ഉവാചേദം വ്രതം ആദിശ്യതാം മമ
 24 സമയഃ സമതിക്രാന്തോ ഭവത് സന്ദർശനാൻ മയാ
 വനവാസം ഗമിഷ്യാമി സമയോ ഹ്യ് ഏഷ നഃ കൃതഃ
 25 ഇത്യ് ഉക്തോ ധർമരാജസ് തു സഹസാ വാക്യം അപ്രിയം
 കഥം ഇത്യ് അബ്രവീദ് വാചാ ശോകാർതഃ സജ്ജമാനയാ
 യുധിഷ്ഠിരോ ഗുഡാ കേശം ദ്രാതാ ദ്രാതരം അച്ഛൃതം
 26 പ്രമാണം അസ്മി യദി തേ മത്തഃ ശൃണു വചോ fനഘ
 അനുപ്രവേശേ യദ് വീര കൃതവാംസ് ത്വം മമാപ്രിയം
 സർവം തദ് അനുജാനാമി വ്യലീകം ന ച മേ ഹൃദി
 27 ഗുരോർ അനുപ്രവേശോ ഹി നോപഘാതോ യവീയസഃ
 യവീയസോ fനുപ്രവേശോ ജ്യേഷ്ഠസ്യ വിധിലോപകഃ
 28 നിവർതസ്വ മഹാബാഹോ കരുഷ്യ വചനം മമ
 ന ഹി തേ ധർമലോപോ fസ്തി ന ച മേ ധർഷണാ കൃതം
 29 [ആർജ്ജ്വ]

ന വ്യാജേന ചരേദ് ധർമം ഇതി മേ ഭവതഃ ശ്രൂതം
 ന സത്യോദ് വിചലിഷ്യാമി സത്യേനായുധം ആലഭേ

30 [വൈ]

സോ ഭൃത്യജ്ഞാപ്യ രാജാനം ബ്രഹ്മചര്യായ ദീക്ഷിതഃ

വനേ ദ്വാദശ വർഷാണി വാസായോപജഗാമ ഹ

അധ്യായം 206

1 [വൈ]

തം പ്രയാന്തം മഹാബാഹു കൗരവാണാം യശഃ കരം
അനുജശ്വര മഹാത്മാനോ ബ്രാഹ്മണോ വേദപാരഗാഃ
2 വേദവേദാംഗവിദ്യാംസസ് തഥൈവാധ്യാത്മ ചിന്തകാഃ
ചൗക്ഷ്യാശ് ച ഭഗവദ് ഭക്താഃ സ്മൃതാഃ പൗരാണികാശ് ച യേ
3 കഥകാശ് ചാപരേ രാജഞ് ശ്രമണാശ് ച വന്തുകസഃ
ദിവ്യാഖ്യാനാനി യേ ചാപി പാന്തി മധുരം ദ്വിജാഃ
4 ഏതൈശ് ചാനന്യേശ് ച ബഹുഭിഃ സഹായൈഃ പാണ്ഡുനന്ദനഃ
വൃതഃ ശ്ലക്ഷ്ണകഥൈഃ പ്രായാൻ മന്ദദ്ഭിർ ഇവ വാസവഃ
5 രമണീയാനി ചിത്രാണി വനാനി ച സരാംസി ച
സരീതഃ സാഗരാംശ് ചൈവ ദേശാൻ അപി ച ഭാരത
6 പുണ്യാനി ചൈവ തീർഥാനി ദദർശ ഭരതർഷഭ
സ ഗംഗാ ദ്വാരം ആസാദ്യ നിവേശം അകരോത് പ്രഭുഃ
7 തത്ര തസ്യാദ്ഭൃതം കർമ്മ ശൃണു മേ ജനമേജയ
കൃതവാൻ യദ് വിശുദ്ധാത്മാ പാണ്ഡുനാം പ്രവരോ രഥീ
8 നിവിഷ്യേ തത്ര കൗന്തേയേ ബ്രാഹ്മണേഷു ച ഭാരത
അഗ്നിഹോത്രാണി വിപ്രാസ് തേ പ്രാദുശ്ചക്രൂർ അനേകശഃ
9 തേഷു പ്രബോധ്യമാനേഷു ജ്വലിതേഷു ഹൃതേഷു ച
കൃതപുഷ്പോപഹാരേഷു തീരാന്തര ഗതേഷു ച
10 കൃതാഭിഷേകൈർ വിദ്വദ്ഭിർ നിയതൈഃ സത്പഥി സ്ഥിതൈഃ
ശ്രശ്രുഭേ fതീവ തദ് രാജൻ ഗംഗാ ദ്വാരം മഹാത്മഭിഃ
11 തഥാ പര്യാകുലേ തസ്മിൻ നിവേശേ പാണ്ഡുനന്ദനഃ
അഭിഷേകായ കൗന്തേയോ ഗംഗാം അവതതാര ഹ
12 തത്രാഭിഷേകം കൃത്വാ സ തർപയിത്വാ പിതാമഹാൻ
ഉത്തിതീർഷ്യർ ജലാദ് രാജന്ന് അഗ്നികാര്യചികിർഷയാ
13 അപകൃഷ്ടോ മഹാബാഹുർ നാഗരാജസ്യ കന്യയാ
അന്തർജലേ മഹാരാജ ഉല്പുപ്യാ കാമയാനയാ
14 ദദർശ പാണ്ഡവസ് തത്ര പാവകം സുസമാഹിതം
കൗരവ്യസ്യാഥ നാഗസ്യ ഭവനേ പരമാർചിതേ
15 തത്രാഗ്നികാര്യം കൃതവാൻ കന്തീപുത്രോ ധനഞ്ജയഃ
അശങ്കമാനേന ഹൃതസ് തേനാതുഷ്യദ് ധൃതാശനഃ
16 അഗ്നികാര്യം സ കൃത്വാ തു നാഗരാജസുതാം തദാ

പ്രഹസന് ഇവ കൗന്തേയ ഇദം വചനം അബ്രവീത്
 17 കിം ഇദം സാഹസം ഭീരു കൃതവത് അസി ഭാമിനി
 കൽ ചായം സുഭഗോ ദേശഃ കാ ച ത്വം കസ്യ ചാത്തജാ
 18 [ഉല്ലാപി]

ഐരാവത കലേ ജാതഃ കൗരവ്യോ നാമ പന്നഗഃ
 തസ്യാസ്തി ദുഹിതാ പാർഥ ഉല്ലാപി നാമ പന്നഗീ
 19 സാഹം ത്വാം അഭിഷേകാർഥം അവതീർണം സമുദ്രഗാം
 ദൃഷ്ടവത് ഏവ കൗന്തേയ കന്ദർപേണാസ്തി മൂർച്ഛിതാ
 20 താം മാം അനംഗ മമിതാം ത്വത്കൃതേ കരുനന്ദന
 അനന്യാം നന്ദയസ്യാദ്യ പ്രദാനേനാത്മനോ രഹഃ
 21 [ആർജ്ജ്]

ബ്രഹ്മചര്യം ഇദം ഭദ്രേ മമ ദ്വാദശ വാർഷികം
 ധർമ്മരാജേന ചാദിഷ്യം നാഹം അസ്തി സ്വയം വശഃ
 22 തവ ചാപി പ്രിയം കർതും ഇച്ഛാമി ജലചാരിണി
 അന്യതം നോക്തപൂർവം ച മയാ കിം ചന കർഹി ചിത്
 23 കഥം ച നാന്യതം തത് സ്യാത് തവ ചാപി പ്രിയം ഭവേത്
 ന ച പീഡ്യേത മേ ധർമ്മസ് തഥാ കൂര്യാം ഭുജംഗമേ
 24 [ഉല്ലാപി]

ജാനാമ്യ് അഹം പാണ്ഡവേയ യഥാ ചരസി മേദിനിം
 യഥാ ച തേ ബ്രഹ്മചര്യം ഇദം ആദിഷ്ടവാൻ ഗുരുഃ
 25 പരസ്പരം വർത്തമാനാൻ ദ്രുപദസ്യാത്മജാം പ്രതി
 യോ നോ ിന്ദപ്രവിശേൻ മോഹാത് സ നോ ദ്വാദശ വാർഷികം
 വനേചരേദ് ബ്രഹ്മചര്യം ഇതി വഃ സമയഃ കൃതഃ
 26 തദ് ഇദം ദ്രുപദീഹേതോർ അന്യോന്യസ്യ പ്രവാസനം
 കൃതം വസ് തത്ര ധർമ്മാർഥം അത്ര ധർമോ ന ദൃഷ്യതി
 27 പരിത്രാണം ച കർതവ്യം ആർതാനാം പൃഥുലോചന
 കൃത്വാ മമ പരിത്രാണം തവ ധർമോ ന ലുപ്യതേ
 28 യദി വാപ്യ് അസ്യ ധർമസ്യ സുകേഷ്ഠോ ിപി സ്യാദ് വൃതിക്രമഃ
 സ ച തേ ധർമ ഏവ സ്യാദ് ദാത്ത്വാ പ്രാണാൻ മമാർജുന
 29 ഭക്താം ഭജസ്യ മാം പാർഥ സതാം ഏതൻ മതം പ്രഭോ
 ന കരിഷ്യസി ചേദ് ഏവം മൃതാം മാം ഉപധാരയ
 30 പ്രാണദാനാൻ മഹാബാഹോ ചര ധർമം അനുത്തമം
 ശരണം ച പ്രപന്നാസ്തി ത്വാം അദ്യ പുരുഷോത്തമ

31 ദീനാൻ അനാഥാൻ കൗന്തേയ പരിരക്ഷസി നിത്യശഃ

സാഹം ശരണം അഭ്യേമി രോരവീമി ച ദുഃഖിതാ

32 യാചേ ത്വാം അഭികാമാഹം തസ്താത് കരു മമ പ്രിയം

സ ത്വാം ആത്മപ്രദാനേന സകാമാം കർതും അർഹസി

33 [വൈ]

ഏവം ഉക്തസ്തു കൗന്തേയഃ പന്നശേശ്വര കന്യയാ

കൃതവാംസ് തത് തഥാ സർവം ധർമം ഉദ്ദിശ്യ കാരണം

34 സ നാഗഭവനേ രാത്രിം താം ഉഷിത്വാ പ്രതാപവാൻ

ഉദിതേ ഭൃത്യത്ഥിതഃ സൂര്യേ കൗരവ്യസ്യ നിവേശനാത്

അധ്യായം 207

1 [വൈ]

കഥയിത്യാ തു തത് സർവം ബ്രാഹ്മണേഭ്യഃ സ ഭാരത
 പ്രയയൗ ഹിമവത്പാർശ്വം തതോ വജ്രധരാത്മജഃ
 2 അഗസ്ത്യവടം ആസാദ്യ വസിഷ്ടസ്യ ച പർവതം
 ദൃഗ്മുളംഗേ ച കൗന്തേയഃ കൃതവാഞ് ശൗചം ആത്മനഃ
 3 പ്രദദൗ ഗോസഹസ്രാണി തീർഥേഷ് ആയതനേഷു ച
 നിവേശാംഗ് ച ദ്വിജാതിഭ്യഃ സോ ദദദത് കരുസത്തമഃ
 4 ഹിരണ്യബിന്ദോസ് തീർഥേ ച സ്താത്യാ പുരുഷസത്തമഃ
 ദൃഷ്ട്വാൻ പർവതശ്രേഷ്ഠം പുണ്യാന്യ് ആയതനാനി ച
 5 അവതീര്യ നരശ്രേഷ്ഠോ ബ്രാഹ്മണൈഃ സഹ ഭാരത
 പ്രാചീം ദിശം അഭിപ്രേപ്സൂർ ജഗാമ ഭരതർഷഭഃ
 6 ആനപൂർവ്വേണ തീർഥാനി ദൃഷ്ട്വാൻ കരുസത്തമഃ
 നദീം ചോത്പലിനീം രമ്യാം അരണ്യം നൈമിഷം പ്രതി
 7 നന്ദാം അപരനന്ദാം ച കൗശികീം ച യശസ്വിനീം
 മഹാനദീം ഗയാം ചൈവ ഗംഗാം അപി ച ഭാരത
 8 ഏവം സർവാണി തീർഥാനി പശ്യമാനസ് തഥാശ്രമാൻ
 ആത്മനഃ പാവനം കർവൻ ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ ദദൗ വസു
 9 അംഗവംഗ കലിംഗേഷു യാനി പുണ്യാനി കാനി ചിത്
 ജഗാമ താനി സർവാണി തീർഥാന്യ് ആയതനാനി ച
 ദൃഷ്ട്വാ ച വിധിവത് താനി ധനം ചാപി ദദൗ തതഃ
 10 കലിംഗ രാഷ്ട്രദാരേഷു ബ്രാഹ്മണാഃ പാണ്ഡവാനുഗാഃ
 അഭ്യനുജ്ഞായ കൗന്തേയം ഉപാവർത്ത ഭാരത
 11 സ തു തൈർ അഭ്യനുജ്ഞാതഃ കന്തീപുത്രോ ധനഞ്ജയഃ
 സഹായൈർ അൽപകൈഃ ശൂരഃ പ്രയയൗ യേന സാഗരം
 12 സ കലിംഗാൻ അതിക്രമ്യ ദേശാൻ ആയതനാനി ച
 ധർമ്യാണി രമണീയാനി പ്രേക്ഷമാണോ യയൗ പ്രഭഃ
 13 മഹേന്ദ്ര പർവതം ദൃഷ്ട്വാ താപസൈർ ഉപശോഭിതം
 സമുദ്രതീരേണ ശനൈർ മണലൂരം ജഗാമ ഹ
 14 തത്ര സർവാണി തീർഥാനി പുണ്യാന്യ് ആയതനാനി ച
 അഭിഗമ്യ മഹാബാഹുർ അഭ്യഗച്ഛൻ മഹീപതിം
 മണലൂരേശ്വരം രാജൻ ധർമജ്ഞം ചിത്രവാഹനം
 15 തസ്യ ചിത്രാംഗദാ നാമ ദുഹിതാ ചാരുദർശനാ

താം ദദർശ പുരേ തസ്മിൻ വിചരന്തിം യദൃച്ഛയാ
 16 ദൃഷ്ട്വാ ച താം വരാഭോഹാം ചകമേ ചൈത്രവാഹിനീം
 അഭിഗമ്യ ച രാജാനം ജ്ഞാപയത് സ്വം പ്രയോജനം
 തം ഉവാചാഥ രാജാ സ സാന്ത്വപൂർവം ഇദം വചഃ
 17 രാജാ പ്രഭങ്കരോ നാമ കലേ അസ്മിൻ ബഭ്രുവ ഹ
 അപുത്രഃ പ്രസവേനാർഥീ തപസ് തേപേ സ ഉത്തമം
 18 ഉഗ്രേണ തപസാ തേന പ്രണിപാതേന ശങ്കരഃ
 ഇൗശ്വരസ് തോഷിതസ് തേന മഹാദേവ ഉമാപതിഃ
 19 സ തസ്മൈ ഭഗവാൻ പ്രാദാദ് ഏകൈകം പ്രസവം കലേ
 ഏകൈകഃ പ്രസവസ് തസ്മാദ് ഭവത്യ് അസ്മിൻ കലേ സദാ
 20 തേഷാം കമാരാഃ സർവേഷാം പൂർവേഷാം മമ ജജ്ഞിരേ
 കന്യാ ഇ മമ ജാതേയം കലസ്യോത്പാദനീ ധ്രുവം
 21 പുത്രോ മമേയം ഇതി മേ ഭാവനാ പുരുഷോത്തമ
 പുത്രീകാ ഹേതുവിധിനാ സജ്ജ്ഞിതാ ഭരതർഷഭ
 22 ഏതച് ഹതുൽകം ഭവത് അസ്യഃ കലകൃജ് ജായതാം ഇഹ
 ഏതേന സമയേനേമാം പ്രതിഗൃഹ്ണീഷ്യ പാണ്ഡവ
 23 സ തഥേതി പ്രതിജ്ഞായ കന്യാം താം പ്രതിഗൃഹ്യ ച
 ഉവാസ നഗരേ തസ്മിൻ കൗന്തേയസ് ത്രിഹിമാഃ സമാഃ

അധ്യായം 208

1 [വൈ]

തതഃ സമുദ്രേ തീർത്ഥാനി ദക്ഷിണേ ഭരതർഷഭഃ
 അഭ്യഗച്ഛത് സുപുണ്യാനി ശോഭിതാനി തപസ്വിഭിഃ
 2 വർജയന്തി സ്മൃതീർത്ഥാനി പഞ്ച തത്ര തു താപസാഃ
 ആചീർണാനി തു യാന്യ് ആസൻ പുരസ്താത് തു തപസ്വിഭിഃ
 3 അഗസ്ത്യതീർത്ഥം സൗഭദ്രം പൗലോമം ച സുപാവനം
 കാരന്ധമം പ്രസന്നം ച ഹയമേധ ഫലം ച യത്
 ഭാരദ്വാജസ്യ തീർത്ഥം ച പാപപ്രശമനം മഹത്
 4 വിവിക്താന്യ് ഉപലക്ഷ്യഥ താനി തീർത്ഥാനി പാണ്ഡവഃ
 ദൃഷ്ട്വാ ച വർജ്യമാനാനി മൂനിഭിർ ധർമ്മബുദ്ധിഭിഃ
 5 തപസ്വിനസ് തതോ ഹൃച്ഛത് പ്രാജ്ഞലിഃ കുന്തനന്ദഃ
 തീർത്ഥാനീമാനി വർജ്യന്തേ കിമർത്ഥം ബ്രഹ്മവാദിഭിഃ

6 [താപസാഹ]

ഗ്രാഹഃ പഞ്ച വസന്ത്യ് ഏഷ്യ ഹരന്തി ച തപോധനാൻ
 അത ഏതാനി വർജ്യന്തേ തീർത്ഥാനി കുന്തനന്ദ

7 [വൈ]

തേഷാം ശ്രുത്വാ മഹാബാഹുർ വാര്യമാണസ് തപോധനൈഃ
 ജഗാമ താനി തീർത്ഥാനി ദൃഷ്ടും പുരുഷസത്തമഃ
 8 തതഃ സൗഭദ്രം ആസാദ്യ മഹർഷേസ് തീർത്ഥം ഉത്തമം
 വിഗാഹ്യ തരസാ ശുഭഃ സ്നാനം ചക്രേ പരന്തപഃ
 9 അഥ തം പുരുഷവ്യാഘ്രം അന്തർജലചരോ മഹാൻ
 നിജഗ്രാഹ ജലേ ഗ്രാഹഃ കുന്തീപുത്രം ധനഞ്ജയം
 10 സ തം ആദായ കൗന്തേയോ വിസ്ഫുരന്തം ജലേ ചരം
 ഉദതിഷ്ഠൻ മഹാബാഹുർ ബലേന ബലിനാം വരഃ
 11 ഉത്കൃഷ്ട ഏവ തു ഗ്രാഹഃ സോ ഹൃജ്ജനേന യശസ്വിനാ
 ബഭ്രുവ നാരീ കല്യാണീ സർവാഭരണഭൂഷിതാ
 ദീപ്യമാനാ ശ്രീയാ രാജൻ ദിവ്യരൂപാ മനോരമാ
 12 തദ് അദ്ഭുതം മഹദ് ദൃഷ്ട്വാ കുന്തീപുത്രോ ധനഞ്ജയഃ
 താം സ്ത്രീയം പരമപ്രീത ഇദം വചനം അബ്രവീത്
 13 കാ വൈ ത്വം അസി കല്യാണീ കുന്തോ വാസി ജലേ ചരി
 കിമർത്ഥം ച മഹത് പാപം ഇദം കൃതവതീ പുരാ

14 [നാരി]

അപ്പുരാസ്തി മഹാബാഹോ ദേവാരണ്യ വിചാരിണീ
 ഇഷ്ടാ ധനപതേർ നിത്യം വർഗാ നാമ മഹാബല
 15 മമ സഖ്യശ് ചതന്ത്രോ ഽനൃഗാഃ സർവാഃ കാമഗമാഃ ശുഭാഃ
 താഭിഃ സാർധം പ്രയാതാസ്തി ലോകപാല നിവേശനം
 16 തതഃ പശ്യാമഹേ സർവാ ബ്രാഹ്മണം സംശിതവ്രതം
 രൂപവന്തം അധീയാനം ഏകം ഏകാന്തചാരിണം
 17 തസ്യ വൈ തപസാ രാജാസ് തദ് വനം തേജസാവൃതം
 ആദിത്യ ഇവ തം ദേശം കൃത്യം സ വ്യവഭാസയത്
 18 തസ്യ ദൃഷ്ട്യാ തപസ് താദൃഗ്രൂപം ചാദ്ഭൂതദർശനം
 അവതീർണാഃ സ്മൃതം ദേശം തപോവിപ്ലവചികീർഷയാ
 19 അഹം ച സൗരഭേയീ ച സമീചീ ബുദ്ബുദാ ലതാ
 യൗഗപദ്യേന തം വിപ്രം അഭ്യഗച്ഛാമ ഭാരത
 20 ഗായന്ത്യോ വൈ ഹസന്ത്യശ് ച ലോഭയന്ത്യശ് ച തം ദിജം
 സ ച നാസ്താസു കൃതവാൻ മനോ വീര കഥം ചന
 നാകമ്പത മഹാതേജാഃ സ്ഥിതസ് തപസി നിർമലേ
 21 സോ ഽശപത് കപിതോ ഽസ്മാൻ ഇ ബ്രാഹ്മണഃ ക്ഷത്രീയർഷഭ
 ഗ്രാഹഭൂതാ ജലേ യുയം ചരിഷ്യധം ശതം സമാഃ

അധ്യായം 209

1 [വർഗ]

തതോ വയം പ്രവൃഥിതാഃ സർവാ ഭരതസത്തമ
 ആയാമ ശരണം വിപ്രം തം തപോധനം അച്യുതം
 2 രൂപേണ വയസാ ചൈവ കന്ദർപേണ ച ദർപിതാഃ
 അയുക്തം കൃതവത്യഃ സു ക്ഷത്തും അർഹസി നോ ദ്വിജ
 3 ഏഷ ഏവ വയോ ിസ്താകം സുപര്യാപ്തസ് തപോധന
 യദ് വയം സംശിതാത്മാനം പ്രലോബ്ധം ത്വാം ഇഹാഗതാഃ
 4 അവധ്യാസ് തു സ്ത്രീയഃ സൃഷ്ടാ മന്യന്തേ ധർമ്മചിന്തകാഃ
 തസ്മാദ് ധർമ്മേണ ധർമ്മജ്ഞ നാസ്താൻ ഹിംസിതും അർഹസി
 5 സർവഭൂതേഷു ധർമ്മജ്ഞ മൈത്രോ ബ്രാഹ്മണ ഉച്യതേ
 സത്യോ ഭവതു കല്യാണ ഏഷ വാദോ മനീഷിണാം
 6 ശരണം ച പ്രപന്നാനാം ശിഷ്യാഃ കുർവന്തി പാലനം
 ശരണം ത്വാം പ്രപന്നാഃ സു തസ്മാത് ത്വം ക്ഷത്തും അർഹസി

7 [വൈ]

ഏവം ഉക്തസ് തു ധർമ്മാത്മാ ബ്രാഹ്മണഃ ശുഭകർമ്മകൃത്
 പ്രസാദം കൃതവാൻ വീര രവിസോമസമപ്രഭഃ

8 [ബ്രാഹ്മണ]

ശതം സഹസ്രം വിശ്വം ച സർവം അക്ഷയ വാചകം
 പരിമാണം ശതം ത്വ് ഏതൻ നൈതദ് അക്ഷയ വാചകം
 9 യദാ ച വോ ഗ്രാഹഭൂതാ ഗൃഹ്ണന്തീഃ പുരുഷാഞ് ജലേ
 ഉത്കർഷതി ജലാത് കശ് ചിത് സ്ഥലം പുരുഷസത്തമഃ
 10 തദാ യുധം പുനഃ സർവാഃ സ്വരൂപം പ്രതിപത്സ്യഥ
 അന്യതം നോക്തപൂർവം മേ ഹസതാപി കദാ ചന
 11 താനി സർവാണി തീർഥാനി ഇതഃ പ്രഭൃതി ചൈവ ഹ
 നാരി തീർഥാനി നാക്ലേഹ ഖ്യാതിം യാസ്യന്തി സർവഃ
 പുണ്യാനി ച ഭവിഷ്യന്തി പാവനാനി മനീഷിണാം

12 [വർഗ]

തതോ ിഭിവാദ്യ തം വിപ്രം കൃത്വാ ചൈവ പ്രദക്ഷിണം
 അചിന്തയാമോപസ്തുത്യ തസ്മാദ് ദേശാത് സുദഃഖിതാഃ
 13 ക്വ ന നാമ വയം സർവാഃ കാലേനാൽപേന തം നരം
 സമാഗച്ഛേമ യോ നസ് തദ് രൂപം ആപാദയേത് പുനഃ
 14 താ വയം ചിന്തയിത്യൈവം മുഹൂർത്താദ് ഇവ ഭാരത

ദൃഷ്ടവത്യോ മഹാഭാഗം ദേവർഷിം ഉത നാരദം
 15 സർവാ ഹൃഷ്ടാഃ സ്തുതം ദൃഷ്ട്വാ ദേവർഷിം അമിതദ്യുതിം
 അഭിവാദ്യ ച തം പാർഥ സ്ഥിതാഃ സ്തു വ്യഥിതാനനാഃ
 16 സ നോ ിപ്ലച്ഛദ് ദുഃഖമൂലം ഉക്തവത്യോ വയം ച തത്
 ശ്രുത്വാ തച് ച യഥാവൃത്തം ഇദം വചനം അബ്രവീത്
 17 ദക്ഷിണേ സാഗരാന്തപേ പഞ്ച തീർഥാനി സന്തി വൈ
 പുണ്യാനി രമണീയാനി താനി ഗച്ഛത മാചിരം
 18 തത്രാശു പുരുഷവ്യാഘ്രഃ പാണ്ഡവോ വോ ധനഞ്ജയഃ
 മോക്ഷയിഷ്യതി ശ്രദ്ധാത്മാ ദുഃഖാദ് അസ്താൻ ന സംശയഃ
 19 തസ്യ സർവാ വയം വീര ശ്രുത്വാ വാക്യം ഇഹാഗതാഃ
 തദ് ഇദം സത്യം ഏവാദ്യ മോക്ഷിതാഹം ത്വയാനഘ
 20 ഏതാസ് തു മമ വൈ സഖ്യശ് ചതസ്രോ ിന്യാ ജലേ സ്ഥിതാഃ
 ക്ഷൗകർമ്മ ശുഭം വീര ഏതാഃ സർവാ വിമോക്ഷയ
 21 [വൈ]
 തതസ് താഃ പാണ്ഡവശ്രേഷ്ഠഃ സർവാ ഏവ വിശാം പതേ
 തസ്മാച് ഛരാപാദ് അദീനാത്മാ മോക്ഷയാം ആസ വിര്യവാൻ
 22 ഉത്ഥായ ച ജലാത് തസ്മാത് പ്രതിലഭ്യ വപുഃ സ്വകം
 താസ് തദാപ്സരസോ രാജന് അദൃശ്യന്ത യഥാ പുരാ
 23 തീർഥാനി ശോധയിത്വാ തു തഥാനജ്ഞായ താഃ പ്രഭുഃ
 ചിത്രാംഗദാം പുനർ ദൃഷ്ടും മണലൂര പുരം യയൗ
 24 തസ്യാം അജനയത് പുത്രം രാജാനം ബഭ്രു വാഹനം
 തം ദൃഷ്ട്വാ പാണ്ഡവോ രാജൻ ഗോകർണം അഭിതോ ിഗമത്

അധ്യായം 210

1 [വൈ]

സോ ഫപരാന്തേഷു തീർഥാനി പുണ്യാന്യ് ആയതനാനി ച
സർവാണ്യ് ഏവാന്വപൂർവ്യേണ ജഗാമാമിത വിക്രമഃ
2 സമുദ്രേ പശ്ചിമേ യാനി തീർഥാന്യ് ആയതനാനി ച
താനി സർവാണി ഗത്വാ സ പ്രഭാസം ഉപജമിവാൻ
3 പ്രഭാസ ദേശം സമ്പ്രാപ്തം ബീഭത്സും അപരാജിതം
തീർഥാന്യ് അനുചരന്തം ച ശുശ്രാവ മധുസൂദനഃ
4 തതോ ഫഭ്യഗച്ഛത് കൗന്തേയം അജ്ഞാതോ നാമ മാധവഃ
ദൃശാതേ തദാന്യോന്യം പ്രഭാസേ കൃഷ്ണ പാണ്ഡവൗ
5 താവ് അന്യോന്യം സമാശ്ലിഷ്യ പൃഷ്ഠാ ച കശലം വനേ
ആസ്താം പ്രിയസഖായൗ തൗ നരനാരായണാവ് ജഷീ
6 തതോ ഫർജ്ജുനം വാസുദേവസ് താം ചര്യാം പര്യപൃച്ഛത
കിമർഥം പാണ്ഡവേമാനി തീർഥാന്യ് അനുചരന്യ് ഉത
7 തതോ ഫർജ്ജുനോ യഥാവൃത്തം സർവം ആഖ്യാതവാംസ് തദാ
ശ്രുത്യോവാച ച വാർഷ്ഠേണ്യ ഏവം ഏതദ് ഇതി പ്രഭുഃ
8 തൗ വിഹൃത്യ യഥാകാമം പ്രഭാസേ കൃഷ്ണ പാണ്ഡവൗ
മഹീധരം ദൈവതകം വാസായൈവാഭിജഗ്മതുഃ
9 പൂർവം ഏവ തു കൃഷ്ണസ്യ വചനാത് തം മഹീധരം
പുരുഷാഃ സമലഞ്ചക്രൂർ ഉപജഹ്രൂൺ ച ഭോജനം
10 പ്രതിഗൃഹ്യാർജ്ജുനഃ സർവം ഉപഭുജ്യ ച പാണ്ഡവഃ
സഹൈവ വാസുദേവേന ദൃഷ്ട്വാൻ നടനർതകാൻ
11 അഭ്യന്തജ്ഞാപ്യ താൻ സർവാൻ അർചയിത്വാ ച പാണ്ഡവഃ
സത്കൃതം ശയനം ദിവ്യം അഭ്യഗച്ഛൻ മഹാദ്യുതിഃ
12 തീർഥാനാം ദർശനം ചൈവ പർവതാനാം ച ഭാരത
ആപഗാനാം വനാനാം ച കഥയാം ആസ സാത്വതേ
13 സ കഥാഃ കഥയന് ഏവ നിദ്രയാ ജനമേജയ
കൗന്തേയോ ഫപഹൃതസ് തസ്മിണ് ശയനേ സ്വർഗസംമിതേ
14 മധുരേണ സ ഗിതേന വീണാ ശബ്ദേന ചാനുല
പ്രബോധ്യമാനോ ബുബുധേ സ്തുതിഭീർ മംഗലൈസ് തഥാ
15 സ കൃത്വാവശ്യ കാര്യാണി വാർഷ്ണേയേനാഭിനന്ദിതഃ
രഥേന കാഞ്ചനാംഗേന ദ്വാരകാം അഭിജമിവാൻ
16 അലക്രതാ ദ്വാരകാ തു ബഭ്രുവ ജനമേജയ

കന്തിസുതസ്യ പൂജാർഥം അപി നിഷ്ടുകേഷ് അപി
 17 ദിദൃക്ഷവശ് ച കൗന്തേയം ദ്വാരകാവാസിനോ ജനാഃ
 നരേന്ദ്രമാർഗം ആജഗുസ് തുർണം ശതസഹസ്രശഃ
 18 അവലോകേഷു നാരീണാം സഹസ്രാണി ശതാനി ച
 ഭോജവൃഷ്ട്യന്ധകാനാം ച സമവായോ മഹാൻ അഭൂത്
 19 സ തഥാ സത്കൃതഃ സർവൈർ ഭോജവൃഷ്ട്യന്ധകാത്മജൈഃ
 അഭിവാദ്യാഭിവാദ്യാംശ് ച സൂര്യൈശ് ച പ്രതിനന്ദിതഃ
 20 കമാരൈഃ സർവശോ വീരഃ സത്കരണോഭിവാദിതഃ
 സമാനവയസഃ സർവാൻ ആശ്ലിഷ്യ സ പുനഃ പുനഃ
 21 കൃഷ്ണസ്യ ഭവനേ രമ്യേ രത്നഭോജ്യ സമാവൃതേ
 ഉവാസ സഹ കൃഷ്ണേന ബഹുലാസ് തത്ര ശർവരീഃ

അധ്യായം 211

1 [വൈ]

തതഃ കതിപയാഹസ്യ തസ്മിൻ ദൈവതകേ ഗിരൗ
 വൃഷ്ണസുകാനാം അഭവത് സുമഹാൻ ഉത്സവോ നൃപ
 2 തത്ര ദാനം ദദൂർ വീരാ ബ്രാഹ്മണാനാം സഹസ്രശഃ
 ഭോജവൃഷ്ണസുകാശ് ചൈവ മഹേ തസ്യ ഗിരേസ് തദാ
 3 പ്രസാദൈ രത്നചിത്രൈശ് ച ഗിരേസ് തസ്യ സമന്തതഃ
 സ ദേശഃ ശോഭിതോ രാജൻ ദീപവൃക്ഷൈശ് ച സർവശഃ
 4 വാദിത്രാണി ച തത്ര സു വാദകാഃ സമവാദയൻ
 നന്ദൂർ നർതകാശ് ചൈവ ജഗൂർ ഗാനാനി ഗായനഃ
 5 അലങ്കൃതാഃ കമാരാശ് ച വൃഷ്ണിനാം സുമഹൗജസഃ
 യാനൈർ ഹാടകചിത്രാംഗൈശ് ചഞ്ചൂര്യന്തേ സു സർവശഃ
 6 പൗരാശ് ച പാദചാരേണ യാനൈർ ഉച്ചാവചൈസ് തഥാ
 സദാരാഃ സാനയാത്രാശ് ച ശതശോ ിഥ സഹസ്രശഃ
 7 തതോ ഹലധരഃ ക്ഷീബ്ബോ രേവതി സഹിതഃ പ്രഭഃ
 അനുഗമ്യമാനോ ഗന്ധർവൈർ അചരത് തത്ര ഭാരത
 8 തഥൈവ രാജാ വൃഷ്ണിനാം ഉഗ്രസേനഃ പ്രതാപവാൻ
 ഉപഗീയമാനോ ഗന്ധർവൈഃ സ്ത്രീസഹസ്രസഹായവാൻ
 9 രൗക്മിണേയശ് ച സാംബശ് ച ക്ഷീബൗ സമരദൂർമദൗ
 ദിവ്യമാല്യാംബരധരൗ വിജഹ്രാതേ ിമരാവ് ഇവ
 10 അക്രൂരഃ സാരണശ് ചൈവ ഗദോ ഭാനൂർ വിധൂരഥഃ
 നിശാശ് ചാരു ദേഷ്ണശ് ച പൃഥുർ വിപൃഥുർ ഏവ ച
 11 സത്യകഃ സാത്യകിശ് ചൈവ ഭംഗകാരസഹാചരൗ
 ഹാർദിക്യഃ കൃതവർമ്മാ ച യേ ചാന്യേ നാനുകീർതിതാഃ
 12 ഏതേ പരിവൃതാഃ സ്ത്രീഭീർ ഗന്ധർവൈശ് ച പൃഥക് പൃഥക്
 തം ഉത്സവം ദൈവതകേ ശോഭയാം ചക്രിരേ തദാ
 13 തദാ കോലാഹലേ തസ്മിൻ വർത്തമാനേ മഹാശൂഭേ
 വാസുദേവശ് ച പാർഥശ് ച സഹിതൗ പരിജഗമതുഃ
 14 തത്ര ചക്രമ്യമാണൗ തൗ വാസുദേവ സുതാം ശൂഭാം
 അലങ്കൃതാം സഖീമധ്യേ ഭദ്രാം ദദൃശുസ് തദാ
 15 ദൃഷ്ട്വേവ താം അർജുനസ്യ കന്ദർപഃ സമജായത
 തം തഥൈകാഗ്ര മനസം കൃഷ്ണഃ പാർഥം അലക്ഷയത്
 16 അഥാബ്രവീത് പുഷ്കരാക്ഷഃ പ്രഹസന് ഇവ ഭാരത

വനേചരസ്യ കിം ഇദം കാമേനാലോഡ്യതേ മനഃ
 17 മമൈഷാ ഭഗിനീ പാർഥ സാരണസ്യ സഹോദരാ
 യദി തേ വർത്തതേ ബുദ്ധീർ വക്ഷ്യാമി പിതരം സ്വയം
 18 [ആർജ്ജ]

ദുഹിതാ വസുദേവസ്യ വസുദേവസ്യ ച സ്വസാ
 രൂപേണ ചൈവ സമ്പന്നാ കം ഇവൈഷാ ന മോഹയേത്
 19 കൃതം ഏവ തു കല്യാണം സർവം മമ ഭവേദ് ദ്രുവം
 യദി സ്യാൻ മമ വാർഷ്ണേയീ മഹിഷീയം സ്വസാ തവ
 20 പ്രാപ്തൗ തു ക ഉപായഃ സ്യാത് തദ് ബ്രവീഹി ജനാർദന
 ആസ്ഥാസ്യാമി തഥാ സർവം യദി ശക്യം നരേണ തത്
 21 [വാസ്യ]

സ്വയംവരഃ ക്ഷത്രിയാണാം വിവാഹഃ പുരുഷർഷഭേ
 സ ച സംശയിതഃ പാർഥ സ്വഭാവസ്യാനിമിത്തതഃ
 22 പ്രസഹ്യ ഹരണം ചാപി ക്ഷത്രിയാണാം പ്രശസ്യതേ
 വിവാഹ ഹേതോഃ ശൂരാണാം ഇതി ധർമ്മവിഭോ വിദുഃ
 23 സ ത്വം അർജ്ജുന കല്യാണീം പ്രസഹ്യ ഭഗിനീം മമ
 ഹര സ്വയംവരേ ഹ്യ് അസ്യഃ കോ വൈ വേദ ചികീർഷിതം
 24 [വൈ]

തതോ ിർജ്ജുനശ് ച കൃഷ്ണശ് ച വിനിശ്ചിത്യേതികൃത്യതാം
 ശീഘ്രഗാൻ പുരുഷാൻ രാജ്ഞ പ്രേഷയാം ആസതുസ് തദാ
 25 ധർമ്മരാജായ തത് സർവം ഇദ്രപ്രസ്ഥഗതായ വൈ
 ശ്രുതൈവ ച മഹാബാഹുർ അനുജജ്ഞേ സ പാണ്ഡവഃ

അധ്യായം 212

1 [വൈ]

തതഃ സംവാദിതേ തസ്മിന്നു അനുജ്ഞാതോ ധനഞ്ജയഃ
ഗതാം ദൈവതകേ കന്യാം വിദിത്വാ ജനമേജയ
വാസുദേവാഭ്യനുജ്ഞാതഃ കഥയിത്യേതികൃത്യതാം
2 കൃഷ്ണസ്യ മതം ആജ്ഞായ പ്രയയൗ ഭരതരീഷഭഃ
3 രഥേന കാഞ്ചനാംഗേന കൽപിതേന യഥാവിധി
സൈന്യസൂഗ്രീവ യുക്തേന കിങ്കിണീജാലമാലിനാ
4 സർവശസ്ത്രോപപന്നേന ജീമൂതരവനാദിനാ
ജലിതാഗ്നിപ്രകാശേന ദ്വിഷതാം ഹർഷ്യാലാതിനാ
5 സംനദ്ധഃ കവചി ഖഡ്ഗീ ബദ്ധഗോധാംഗുലിത്രവാൻ
മൃഗയാ വ്യപദേശേന യൗഗപദ്യേന ഭാരത
6 സുഭദ്രാ ത്വ അഥ ശൈലേന്ദ്രം അഭ്യർച്യ സഹ ദൈവതം
ദൈവതാനി ച സർവാണി ബ്രാഹ്മണാൻ സ്വസ്തി വാച്യ ച
7 പ്രദക്ഷിണം ഗിരിം കൃത്വാ പ്രയയൗ ദ്വാരകാം പ്രതി
താം അഭിദൃത്യ കൗന്തേയഃ പ്രസഹ്യാരോപയദ് രഥം
8 തതഃ സ പുരുഷവ്യാഘ്രസ് താം ആദായ ശുചിസ്തിതാം
രഥേനാകാശഗേനൈവ പ്രയയൗ സ്വപുരം പ്രതി
9 ഹ്രിയമാണാം തു താം ദൃഷ്ട്വാ സുഭദ്രാം സൈനികോ ജനഃ
വിക്രോശൻ പ്രാദ്രവത് സർവോ ദ്വാരകാം അഭിതഃ പുരീം
10 തേ സമാസാദ്യ സഹിതാഃ സുധർമ്മാം അഭിതഃ സഭാം
സഭാ പാലസ്യ തത് സർവം ആചഖ്യഃ പാർഥ വിക്രമം
11 തേഷാം ശൂത്വാ സഭാ പാലോ ഭേരീം സാസ്താഹികീം തതഃ
സമാജ്ഞേ മഹാഘോഷാം ജാംബൂനദപരിഷ്കൃതാം
12 ക്ഷുബ്ധാസ് തേനാഥ ശബ്ദേന ഭോജവൃഷ്ട്യന്ധകാസ് തദാ
അന്നപാനം അപാസ്യഥ സമാപേതുഃ സഭാം തതഃ
13 തതോ ജാംബൂനദാംഗാനി സ്പർദ്ധ്യാസ്തരണവന്തി ച
മണിവിദ്രുമ ചിത്രാണി ജലിതാഗ്നിപ്രഭാണി ച
14 ഭേജിരേ പുരുഷവ്യാഘ്രാ വൃഷ്ട്യന്ധകമഹാരഥാഃ
സിംഹാസനാനി ശതശോ ധിഷ്ണാന്വീവ ഹതാശനാഃ
15 തേഷാം സമുപവിഷ്ടാനാം ദേവാനാം ഇവ സംനയേ
ആചഖ്യൗ ചേഷ്ടിതം ജിഹ്ണോഃ സഭാ പാലഃ സഹാനഗഃ
16 തച് ശൂത്വാ വൃഷ്ടിവിരാസ് തേ മദരക്താന്ത ലോചനാഃ

അമൃഷ്യമാണാഃ പാർഥസ്യ സമൃത്പേതൂർ അഹം കൃതാഃ
 17 യോജയധം രമാൻ ആശ്രു പ്രാസാൻ ആഹരതേതി ച
 ധന്തംഷി ച മഹാർഹാണി കവചാനി ബൃഹന്തി ച
 18 സൂതാൻ ഉച്യുക്രുഃ കേച് ചിദ് രമാൻ യോജയതേതി ച
 സ്വയം ച തുരഗാൻ കേ ചിൻ നിന്ദൂർ ഹേമവിഭ്രഷിതാൻ
 19 രഥേഷ് ആനീയമാനേഷു കവചേഷു ധ്വജേഷു ച
 അഭിക്രന്ദേ നൃവീരാണാം തദാസീത് സങ്കലം മഹത്
 20 വനമാലീ തതഃ ക്ഷീബഃ കൈലാസശിഖരോപമഃ
 നീലവാസാ മദോത്സിക്ക തദം വചനം അബ്രവീത്
 21 കിം ഇദം കരുമാപ്രജ്ഞാസ് ഇഷ്ടീംഭൃതേ ജനാർദനേ
 അസ്യ ഭാവം അവിജ്ഞായ സങ്ക്രദ്ധാ മോഘഗർജ്ജിതാഃ
 22 ഏഷ താവദ് അഭിപ്രായം ആഖ്യാതു സ്വം മഹാമതിഃ
 യദ് അസ്യ ഭചിതം കർതും തത് കരുധം അതന്ദ്രിതാഃ
 23 തതസ് തേ തദ് വചഃ ശ്രുത്വാ ഗ്രാഹ്യ രൂപം ഹലായുധാത്
 ഇഷ്ടീംഭൃതാസ് തതഃ സർവേ സാധ്യ സാധ്യ ഇതി ചാബ്രവൻ
 24 സമം വചോ നിശമ്യേതി ബലദേവസ്യ ധീമതഃ
 പുനർ ഏവ സഭാമധ്യേ സർവേ തു സമുപാവിശൻ
 25 തതോ ിബ്രവീത് കാമപാലോ വാസുദേവം പരന്തപം
 കിം അവാഗ് ഉപവിഷ്ടോ ിസി പ്രേക്ഷമാണോ ജനാർദന
 26 സത്കൃതസ് ത്വത്കൃതേ പാർതഃ സർവൈർ അസ്മാദീർ അച്യുത
 ന ച സോ ിർഹതി താം പൂജാം ദുർബ്ബദ്ധിഃ കലപാംസനഃ
 27 കോ ഹി തത്രൈവ ഭൂക്ത്യാനം ഭാജനം ഭേതുതം അർഹതി
 മന്യമാനഃ കലേ ജാതം ആത്മാനം പുരുഷഃ ക്വ ചിത്
 28 ഈപ്ലമാനസ് ച സംബന്ധം കൃപ പൂർവ്വം ച മാനയൻ
 കോ ഹി നാമ ഭവേനാർഥീ സാഹസേന സമാചരേത്
 29 സോ ിവമന്യ ച നാമാസ്മാൻ അനാദൃത്യ ച കേശവം
 പ്രസഹ്യ ഹൃതവാൻ അദ്യ സുഭദ്രാം മൃത്യും ആത്മനഃ
 30 കഥം ഹി ശിരസോ മധ്യേ പദം തേന കൃതം മമ
 മർഷയിഷ്യാമി ഗോവിന്ദ പാദസ്പർശം ഇവോരഗഃ
 31 അദ്യ നിഷ്കൂരവാം ഏകഃ കരിഷ്യാമി വസുന്ധരാം
 ന ഹി മേ മർഷണീയോ ിയം അർജുനസ്യ വ്യതിക്രമഃ
 32 തം തഥാ ഗർജ്ജമാനം തു മോഘദുന്ദഭി നിഃസ്വനം

അന്വചദ്യന്ത തേ സർവേ ഭോജ്യഷ്ടസ്യകാസ് തദാ

അധ്യായം 213

1 [വൈ]

ഉക്തവന്തോ യദാ വാക്യം അസക്തത് സർവവൃഷ്ണയഃ
 തതോ ഫ്നുവീദ് വാസുദേവോ വാക്യം ധർമാർഥസംഹിതം
 2 നാവമാനം കലസ്യാസ്യ ഗുഡാ കേശഃ പ്രയുക്തവാൻ
 സംമാനോ ഫഭ്യധികസ് തേന പ്രയുക്തോ ഫയം അസംശയം
 3 അർഥലുണ്ണാൻ ന വഃ പാർഥോ മന്യതേ സാത്വതാൻ സദാ
 സ്വയംവരം അനാഗൃഷ്യം മന്യതേ ചാപി പാണ്ഡവഃ
 4 പ്രദാനം അപി കന്യായാഃ പശുവത് കോ ഫനമംസ്യതേ
 വിക്രമം ചാപ്യ് അപത്യസ്യ കഃ കര്യാത് പുരുഷോ ഭൂവി
 5 ഏതാൻ ദോഷാശ് ച കൗന്തേയോ ദൃഷ്ട്വാൻ ഇതി മേ മതിഃ
 അതഃ പ്രസഹ്യ ഹൃതവാൻ കന്യാം ധർമേണ പാണ്ഡവഃ
 6 ഉചിതശ് ചൈവ സംബന്ധഃ സുഭദ്രാ ച യശസിനി
 ഏഷ ചാപിദൃശഃ പാർഥഃ പ്രസഹ്യ ഹൃതവാൻ ഇതി
 7 ഭരതസ്യാന്വയേ ജാതം ശന്തനോശ് ച മഹാത്മനഃ
 കന്തിഭോജാത്മജാ പുത്രം കോ ബുഭൃഷേത നാർജുനം
 8 ന ച പശ്യാമി യഃ പാർഥം വിക്രമേണ പരാജയേത്
 അപി സർവേഷു ലോകേഷു സൈന്ദ്ര തദ്രേഷു മാരിഷ
 9 സ ച നാമ രഥസ് താദൃങ് മദിയാസ് തേ ച വാജിനഃ
 യോദ്ധാ പാർഥശ് ച ശീഘ്രാസ്ത്രാഃ കോ ന തേന സമോ ഭവേത്
 10 തം അനുദ്രത്യ സാന്ത്യേന പരമേണ ധനഞ്ജയം
 നിവർതയധം സംഹൃഷ്ടാ മമൈഷാ പരമാ മതിഃ
 11 യദി നിർജിത്യ വഃ പാർഥോ ബലാദ് ഗച്ഛേത് സ്വകം പുരം
 പ്രണശ്യേദ് വോ യശഃ സദ്യോ ന തു സാന്ത്യേ പരാജയഃ
 12 തച് ശൂന്യാ വാസുദേവസ്യ തഥാ ചക്രൂർ ജനാധിപ
 നിവൃത്തശ് ചാർജുനസ് തത്ര വിവാഹം കൃതവാംസ് തതഃ
 13 ഉഷിത്വാ തത്ര കൗന്തേയഃ സംവത്സരപരാഃ ക്ഷപാഃ
 പുഷ്കരേഷു തതഃ ശിഷ്യം കാലം വർതിതവാൻ പ്രഭുഃ
 പൂർണേ തു ദ്വാദശേ വർഷേ ഖാണ്ഡവ പ്രസഥം ആവിശത്
 14 അഭിഗമ്യ സ രാജാനം വിനയേന സമാഹിതഃ
 അഭ്യർച്യ ബ്രാഹ്മണാൻ പാർഥോ ദ്രൗപദീം അഭിജഗ്മിവാൻ
 15 തം ദ്രൗപദീ പ്രത്യവാച പ്രണയാത് കന്തനന്ദനം
 തന്ത്രൈവ ഗച്ഛ കൗന്തേയ യത്ര സാ സാത്വതാത്മജാ

സുബദ്ധസ്യാപി ഭാരസ്യ പൂർവബന്ധഃ ശ്ലഥായതേ
 16 തഥാ ബഹുവിധം കൃഷ്ണാം വിലപന്തീം ധനഞ്ജയഃ
 സാന്ത്വയാം ആസ ഭൂയശ് ച ക്ഷമയാം ആസ ചാസക്രത്
 17 സുഭദ്രാം ത്വരമാണശ് ച രക്തകൗശേയ വാസസം
 പാർഥഃ പ്രസ്ഥാപയാം ആസ കൃത്യാ ഗോപാലികാ വപുഃ
 18 സാധികം തേന രൂപേണ ശോഭമാനാ യശസിനീ
 ഭവനം ശ്രേഷ്ഠം ആസാദ്യ വിര പന്തീ വരാംഗനാ
 വവന്ദേ പൃഥു താമ്രാക്ഷി പൃഥാം ഭദ്രാ യശസിനീ
 19 തതോ ിഭിഗമ്യ ത്വരിതാ പൂർണേന്ദുസദൃശാനനാ
 വവന്ദേ ദ്രൗപദീം ഭദ്രാ പ്രേഷ്യാഹം ഇതി ചാബ്രവീത്
 20 പ്രത്യുതഥായ ച താം കൃഷ്ണാ സ്വസാരം മാധവസ്യ താം
 സസ്വജേ ചാവദത് പ്രീതാ നിഃസപന്തോ ിസ്തു തേ പതിഃ
 തഥൈവ മുദിതാ ഭദ്രാ താം ഉവാചൈവം അസ്ത്വ് ഇതി
 21 തതസ് തേ ഹൃഷ്ടമനസഃ പാണ്ഡവേയാ മഹാരഥാഃ
 കന്തീ ച പരമപ്രീതാ ബഭ്രുവ ജനമേജയ
 22 ശ്രുത്യാ ഇ പുണ്ഡരീകാക്ഷഃ സമ്പ്രാപ്തം സ്വപുരോത്തമം
 അർജുനം പാണ്ഡവശ്രേഷ്ഠം ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥഗതം തദാ
 23 ആജഗാമ വിശുദ്ധാത്മാ സഹ രാമേണ കേശവഃ
 വൃഷ്ണസ്യകമഹാമാത്രൈഃ സഹ വീരൈർ മഹാരഥൈഃ
 24 ഭ്രാന്തുഭിശ് ച കമാരൈശ് ച യോധൈശ് ച ശതശോ വൃതഃ
 സൈന്യേന മഹതാ ശൗരിർ അഭിഗൃപ്തഃ പരന്തപഃ
 25 തത്ര ദാനപതിർ ധീമാൻ ആജഗാമ മഹായശാഃ
 അക്രൂരോ വൃഷ്ണീവീരാണാം സേനാപതിർ അരിന്ദമഃ
 26 അനായുഷ്ഠീർ മഹാതേജാ ഉദ്ധവശ് ച മഹായശാഃ
 സാക്ഷാദ് ബൃഹസ്വതേഃ ശിഷ്യോ മഹാബുദ്ധീർ മഹായശാഃ
 27 സത്യകഃ സാത്യകിശ് ചൈവ കൃതവർമ്മാ ച സാന്ത്വതഃ
 പ്രദ്യുമ്നശ് ചൈവ സാംബശ് ച നിശാഃ ശങ്കർ ഏവ ച
 28 ചാരുദേഷ്ണശ് ച വിക്രാന്തോ രധീല്ലീ വിപുഥുർ ഏവ ച
 സാരണശ് ച മഹാബാഹുർ ഗദശ് ച വിദുഷാം വരഃ
 29 ഏതേ ചാന്യേ ച ബഹവോ വൃഷ്ണീഭോജാസ്യകാസ് തഥാ
 ആജഗുഃ ഖാണ്ഡവ പ്രസ്ഥം ആദായ ഹരണം ബഹു
 30 തതോ യുധിഷ്ഠിരോ രാജാ ശ്രുത്യാ മാധവം ആഗതം
 പ്രതിഗ്രഹാർഥം കൃഷ്ണസ്യ യമൗ പ്രാസ്ഥാപയത് തദാ

31 താഭ്യാം പ്രതിഗൃഹീതം തദ് വൃഷ്ണീചക്രം സമൃദ്ധിമത്
 വിവേശ ഖാണ്ഡവ പ്രസഥം പതാകാധജശോഭിതം
 32 സിക്തസംമൃഷ്ടപന്ഥാനം പുഷ്പപ്രകര ശോഭിതം
 ചന്ദനസ്യ രസൈഃ ശീതൈഃ പുണ്യഗന്ധൈർ നിഷേവിതം
 33 ദഹ്യതാഗൃതണാ ചൈവ ദേശേ ദേശേ സുഗന്ധിനാ
 സുസംമൃഷ്ട ജനാകീർണം വണിഗ്ഭിർ ഉപശോഭിതം
 34 പ്രതിപേദേ മഹാബാഹുഃ സഹ രാമേണ കേശവഃ
 വൃഷ്ണസ്യകമഹാഭോജൈഃ സംവൃതഃ പുരുഷോത്തമഃ
 35 സമ്പൂജ്യമാനഃ പൗരൈശ് ച ബ്രാഹ്മണൈശ് ച സഹസ്രശഃ
 വിവേശ ഭവനം രാജ്ഞഃ പുരന്ദര ഗൃഹോപമം
 36 യുധിഷ്ഠിരസ് തു രാമേണ സമാഗച്ഛദ് യഥാവിധി
 മൂർധ്നി കേശവം ആഘ്രായ പര്യുഷജത ബാഹുനാ
 37 തം പ്രിയമാണം കൃഷ്ണസ് തു വിനയേനാഭ്യപൂജയത്
 ഭീമം ച പുരുഷവ്യാഘ്രം വിധിവത് പ്രത്യപൂജയത്
 38 താംശ് ച വൃഷ്ണസ്യകശ്രേഷ്ഠാൻ ധർമ്മരാജോ യുധിഷ്ഠിരഃ
 പ്രതിജഗ്രാഹ സത്കാരൈർ യഥാവിധി യഥോപസം
 39 ഗൃതവത് പൂജയാം ആസ കാംശ് ചിത് കാംശ് ചിദ് വയസ്യവത്
 കാംശ് ചിദ് അഭ്യവദത് പ്രേമ്ണാ കൈശ് ചിദ് അപ്യ് അഭിവാദിതഃ
 40 തതോ ദദൗ വാസുദേവോ ജന്യാർഥേ ധനം ഉത്തമം
 ഹരണം വൈ സുഭദ്രായാ ജ്ഞാതിദേയം മഹായശഃ
 41 രഥാനാം കാഞ്ചനാംഗാനാം കിങ്കിണീജാലമാലിനാം
 ചതുരൂജാം ഉപേതാനാം സുതൈഃ കശലസംമതൈഃ
 സഹസ്രം പ്രദദൗ കൃഷ്ണോ ഗവാം അയുതം ഏവ ച
 42 ശ്രീമാൻ മാഹുരദേശ്യാനാം ദോഗ്ധ്രീണാം പുണ്യവർചസാം
 വഡവാനാം ച ശുഭ്രാണാം ചന്ദ്രാംശ്രസമവർചസാം
 ദദൗ ജനാർദനഃ പ്രീത്യാ സഹസ്രം ഹേമഭൂഷണം
 43 തഥൈവാശ്വതരീണാം ച ദാന്താനാം വാതരംഹസാം
 ശതാന്യ് അഞ്ജന കേശീനാം ശ്വേതാനാം പഞ്ച പഞ്ച ച
 44 സ്തപനോത്സാദനേ ചൈവ സ്യുക്തം വയസാനിതം
 സ്ത്രീണാം സഹസ്രം ഗൗരീണാം സുവേഷാണാം സുവർചസാം
 45 സുവർണശതകണ്ഠീനാം അരോഗാണാം സുവാസസാം
 പരിചര്യാസു ദക്ഷാണാം പ്രദദൗ പുഷ്കരേക്ഷണഃ
 46 കൃതാകൃതസ്യ മുഖ്യസ്യ കനകസ്യാഗ്നിവർചസഃ

മനുഷ്യഭാരാൻ ദാശാർഹോ ദദൗ ദശ ജനാർദനഃ
 47 ഗജാനാം തു പ്രഭിന്നാനാം ത്രിധാ പ്രസ്രവതാം മദം
 ഗിരികൂട നികാശാനാം സമരേഷ് അനിവർതിനാം
 48 ക്ലിപ്താനാം പട്ടുഘണ്ടാനാം വരാണാം ഹേമമാലിനാം
 ഹസ്ത്യാരോഹൈർ ഉപേതാനാം സഹസ്രം സാഹസ പ്രിയഃ
 49 രാമഃ പാദഗ്രാഹണികം ദദൗ പാർഥായ ലാംഗലീ
 പ്രിയമാണോ ഹലധരഃ സംബന്ധ പ്രീതിം ആവഹൻ
 50 സ മഹാധനരത്തൗഘോ വസ്ത്രകംബല ഘേനവാൻ
 മഹാഗജമഹാഗ്രാഹഃ പതാകാ ശൈവലാകലഃ
 51 പാണ്ഡുസാഗരം ആവിദ്ധഃ പ്രവിവേശ മഹാനദഃ
 പൂർണം ആപുരയംസ് തേഷാം ദിഷച്ഛോഭാകാവഹോ ിഭവത്
 52 പ്രതിജഗ്രാഹ തത് സർവം ധർമ്മരാജോ യുധിഷ്ഠിരഃ
 പൂജയാം ആസ താംശ് ചൈവ വൃഷ്ട്യന്ധകമഹാരഥാൻ
 53 തേ സമേതാ മഹാത്മാനഃ ക്ഷുഭൃഷ്ട്യന്ധകോത്ഥമാഃ
 വിജഹ്രൻ അമരാവാസേ നരാഃ സുകൃതിനോ യഥാ
 54 തത്ര തത്ര മഹാപാണൈർ ഉത്കൃഷ്ടതലനാദിതൈഃ
 യഥായോഗം യഥാ പ്രീതിവിജഹ്രഃ ക്ഷുഭൃഷ്ടയഃ
 55 ഏവം ഉത്തമവീര്യാസ് തേ വിഹൃത്യ ദിവസാൻ ബഹുൻ
 പൂജിതാഃ ക്ഷുഭിർ ജഗ്മുഃ പുനർ ദ്വാരവതിം പുരീം
 56 രാമം പുരസ്കൃത്യ യയൂർ വൃഷ്ട്യന്ധകമഹാരഥാഃ
 രത്നാന്യ് ആദായ ശുഭ്രാണി ദത്താനി കരുസത്തമൈഃ
 57 വാസുദേവസ് തു പാർഥേന തത്രൈവ സഹ ഭാരത
 ഉവാസ നഗരേ രമ്യേ ശക്ര പ്രസേമ മഹാമനാഃ
 വ്യചരദ് യമുനാ കൂലേ പാർഥേന സഹ ഭാരത
 58 തതഃ സുഭദ്രാ സൗഭദ്രം കേശവസ്യ പ്രിയാ സ്വസ്യാ
 ജയന്തം ഇവ പൗലോമീ ദൃതിമന്തം അജീജനത്
 59 ദീർഘബാഹും മഹാസത്ത്വം ഋഷഭാക്ഷം അരിന്ദമം
 സുഭദ്രാ സുഷുവേ വീരം അഭിമന്യും നരർഷഭം
 60 അഭീശ് ച മന്യുമാംശ് ചൈവ തതസ് തം അരിമർദനം
 അഭിമന്യും ഇതി പ്രാഹുർ ആർജുനിം പുരുഷർഷഭം
 61 സ സാത്വത്യാം അതിരഥഃ സംബഭൂവ ധനഞ്ജയാത്
 മഖേ നിർമ്മഥ്യമാനാദ് വാ ശമീ ഗർഭാദ് ധൃതാശനഃ
 62 യസ്മിൻ ജാതേ മഹാബാഹുഃ കന്തിപുത്രോ യുധിഷ്ഠിരഃ

അയ്യതം ഗാ ദ്വിജാതിഭ്യഃ പ്രാദാൻ നിഷ്കാംശ് ച താവതഃ
 63 ദധിതോ വാസുദേവസ്യ ബാല്യാത് പ്രഭൃതി ചാഭവത്
 പിതൃണാം ചൈവ സർവേഷാം പ്രജാനാം ഇവ ചന്ദ്രമാഃ
 64 ജന്മപ്രഭൃതി കൃഷ്ണശ് ച ചക്രേ തസ്യ ക്രിയാഃ ശുഭാഃ
 സ ചാപി വവൃധേ ബാലഃ ശുക്ലപക്ഷേ യഥാ ശശീ
 65 ചതുഷ്പാദം ദശവിധം ധനർവേദം അരിന്ദമഃ
 അർജുനാദ് വേദ വേദജ്ഞാത് സകലം ദിവ്യമാനുഷം
 66 വിജ്ഞാനേഷ് അപി ചാസ്ത്യാണാം സൗഷ്ഠവേ ച മഹാബലഃ
 ക്രിയാസ് അപി ച സർവാസു വിശേഷാൻ അഭ്യശിക്ഷയത്
 67 ആഗമേ ച പ്രയോഗേ ച ചക്രേ തുല്യം ഇവാത്മനഃ
 തുതോഷ പുത്രം സൗഭദ്രം പ്രേക്ഷമാണോ ധനഞ്ജയഃ
 68 സർവസംഹനനോപേതം സർവലക്ഷണലക്ഷിതം
 ദൂർധർഷം ജ്ഞദസ്തസ്യം വ്യാത്താനനം ഇവോരഗം
 69 സിംഹദർപം മഹേഷ്യാസം മത്തമാതംഗവിക്രമം
 മോലദന്ദുഭി നിർഘോഷം പൂർണചന്ദ്രനിഭാനനം
 70 കൃഷ്ണസ്യ സദൃശം ശൗര്യേ വീര്യേ രൂപേ തഥാക്രതൗ
 ദദർശ പുത്രം ബീഭത്സുർ മഘവാൻ ഇവ തം യഥാ
 71 പാഞ്ചാല്യ് അപി ച പഞ്ചഭ്യഃ പതിഭ്യഃ ശുഭലക്ഷണാ
 ലേഭേ പഞ്ച സുതാൻ വീരാഞ് ശുഭാൻ പഞ്ചാചലാൻ ഇവ
 72 യുധിഷ്ഠിരാത് പ്രതിവിന്ധ്യം സുത സോമം വൃകോദരാത്
 അർജുനാച് ശൂത കർമാണം ശതാനീകം ച നാകലിം
 73 സഹദേവാച് ശൂത സേനം ഏതാൻ പഞ്ച മഹാരഥാൻ
 പാഞ്ചാലീ സുഷ്ഠവേ വീരാൻ ആദിത്യൻ അദിതിർ യഥാ
 74 ശാസ്ത്രതഃ പ്രതിവിന്ധ്യം തം ഊച്ഛർ വിപ്രാ യുധിഷ്ഠിരം
 പരപ്രഹരണ ജ്ഞാനേ പ്രതിവിന്ധ്യോ ഭവത് അയം
 75 സുതേ സോമസഹസ്രേ തു സോമാർക സമതേജസം
 സുത സോമം മഹേഷ്യാസം സുഷ്ഠവേ ഭീമസേനതഃ
 76 ശൂതം കർമ്മ മഹത് കൃത്യാ നിവൃത്തേന കിരിടിനാ
 ജാതഃ പുത്രസ് തവേത്യ് ഏവം ശൂതകർമ്മാ തതോ ഭവത്
 77 ശതാനീകസ്യ രാജർഷേഃ കൗരവ്യഃ ക്ഷന്ദനന്ദനഃ
 ചക്രേ പുത്രം സനാമാനം നകലഃ കീർതിവർധനം
 78 തതസ് ത് അജീജനത് കൃഷ്ണാ നക്ഷത്രേ വഹ്നി ദൈവതേ
 സഹദേവാത് സുതം തസ്മാച് ശൂത സേനേതി തം വിദുഃ

79 ഏകവർഷാന്തരാസ് ത് ഏവ ദ്രൗപദേയാ യശസിനഃ
 അന്വജായന്ത രാജേന്ദ്ര പരസ്സരഹിതേ രതാഃ
 80 ജാതകർമാണ്യ് ആനുപൂർവ്യാച് ചൂഡോപനയനാനി ച
 ചകാര വിധിവദ് ധൗമ്യസ് തേഷാം ഭരതസത്തമ
 81 കൃത്യാ ച വേദാധ്യയനം തതഃ സുചരിതവ്രതാഃ
 ജഗൃഹഃ സർവം ഇഷ്യന്ത്വം അർജുനാദ് ദിവ്യമാനുഷം
 82 ദേവഗർഭോപമൈഃ പുത്രൈർ വ്യൂഢോരസ്തൈർ മഹാബലൈഃ
 അന്വിതാ രാജശാർദൂല പാണ്ഡവാ മുദം ആപ്സവൻ

അധ്യായം 214

1 [വൈ]

ഇന്ദ്രപ്രഥേന വസന്തസ് തേ ജഹ്ലൂർ അന്യാൻ നരാധിപാൻ
ശാസനാദ് യുതരാഷ്ടസ്യ രാജ്ഞഃ ശാന്തനവസ്യ ച

2 ആശ്രിത്യ ധർമ്മരാജാനം സർവലോകോ ഽവസത് സുഖം
പുണ്യലക്ഷണകർമാണം സ്വദേഹം ഇവ ദേഹിനഃ

3 സ സമം ധർമ്മകാമാർഥാൻ സിഷേവേ ഭരതർഷഭഃ
ശ്രീൻ ഇവാത്മസമാൻ ബന്ധുൻ ബന്ധുമാൻ ഇവ മാനയൻ

4 തേഷാം സമഭിഭക്താനാം ക്ഷിതൗ ദേഹവതാം ഇവ
ബഭൗ ധർമ്മാർഥകാമാനാം ചതുർഥ ഇവ പാർഥിവഃ

5 അധ്യേതാരം പരം വേദാഃ പ്രയോക്താരം മഹാധരഃ
രക്ഷിതാരം ശുഭം വർണാ ലേഭിരേ തം ജനാധിപം

6 അധിഷ്ഠാനവതി ലക്ഷ്മിഃ പരായണവതി മതിഃ
ബന്ധുമാൻ അഖിലോ ധർമ്മസ് തേനാസീത് പൃഥിവീക്ഷിതാ

7 ഭ്രാതൃഭിഃ സഹിതോ രാജാ ചതുർഭിർ അധികം ബഭൗ
പ്രയുജ്യമാനൈർ വിതതോ വേദൈർ ഇവ മഹാധരഃ

8 തം തു ധൗമ്യോദയോ വിപ്രഃ പരിവാദ്യോപതസ്ഥിരേ
ബൃഹസ്പതിസമാ മുഖ്യാഃ പ്രജാപതിം ഇവാമരാഃ

9 ധർമ്മരാജേ അതിപ്രീത്യാ പൂർണചന്ദ്ര ഇവാമലേ
പ്രജാനാം രേമിരേ തുല്യം നേത്രാണി ഹൃദയാനി ച

10 ന തു കേവലദൈവേന പ്രജാ ഭാവേന രേമിരേ
യദ് ബഭൂവ മനഃകാന്തം കർമ്മണാ സ ചകാര തത്

11 ന ഹ്യ അയുക്തം ന ചാസത്യം നാന്തം ന ച വിപ്രിയം
ഭാഷിതം ചാരു ഭാഷസ്യ ജജ്ഞൈ പാർഥസ്യ ധീമതഃ

12 സ ഹി സർവസ്യ ലോകസ്യ ഹിതം ആത്മന ഏവ ച
ചികീർഷുഃ സുമഹാതേജാ രേമേ ഭരതസത്ഥമഃ

13 തഥാ തു മുദിതാഃ സർവേ പാണ്ഡവാ വിഗതജ്വരാഃ
അവസൻ പൃഥിവീപാലാംസ് ത്രാസയന്തഃ സ്വതേജസാ

14 തതഃ കതിപയാഹസ്യ ബീഭത്സുഃ കൃഷ്ണം അബ്രവീത്
ഉഷ്ണാനി കൃഷ്ണ വർതന്തേ ഗച്ഛാമോ യമുനാം പ്രതി

15 സുഹൃജ്ജനവൃതാസ് തത്ര വിഹൃത്യ മധുസൂദന
സായാഹ്നേ പുനർ ഏഷ്യാമോ രോചതാം തേ ജനാർദന

16 [വാസ്യ]

കന്തി മാതർ മമാപ്യ ഏതദ് രോചതേ യദ് വയം ജലേ
സുഹൃജജനവൃതാഃ പാർഥ വിഹരേമ യഥാസുഖം
17 [വൈ]

ആമന്ത്ര്യ ധർമ്മരാജാനം അനുജ്ഞാപ്യ ച ഭാരത
ജഗതഃ പാർഥ ഗോവിന്ദസു സുഹൃജജനവൃതൗ തതഃ
18 വിഹാരദേശം സമ്പ്രാപ്യ നാനാദ്രുമവദ് ഉത്തമം
ഗൃഹൈർ ഉച്ചാവചൈർ യുക്തം പുരന്ദര ഗൃഹോപമം
19 ഭൈക്ഷ്യർ ഭോജൈശ്ച ച പേയൈശ്ച ച രസവദ്ഭിർ മഹാധനൈഃ
മാദ്യൈശ്ച ച വിവിധൈർ യുക്തം യുക്തം വാർഷ്ണേയ പാർഥയോഃ
20 ആവിവേശതൂർ ആപൂർണം രന്തൈർ ഉച്ചാവചൈഃ ശൃംഭൈഃ
യഥോപജോഷം സർവശ്ച ച ജനശ്ച ചിക്രീഡ ഭാരത
21 വനേ കാശ്ച ചിജ്ജലേ കാശ്ച ചിത് കാശ്ച ചിദ് വേശ്ശസു ചാംഗനാഃ
യഥാ ദേശം യഥാ പ്രീതിചിക്രീഡഃ കൃഷ്ണ പാർഥയോഃ
22 ദ്രൗപദീ ച സുഭദ്രാ ച വാസാംസ്യ് ആഭരണാനി ച
പ്രയച്ഛേതാം മഹാർഹാണി സ്ത്രീണാം തേ സു മദോതകഭേ
23 കാശ്ച ചിത് പ്രഹൃഷ്ടാ നന്തൂശ്ച ചക്രശൂശ്ച ച തഥാപരാഃ
ജഹസൂശ്ച ചാപരാ നാര്യഃ പപൂശ്ച ചാന്യാ വരാസവം
24 അരുദൂശ്ച ചാപരാസ് തത്ര പ്രജ്വല്ലൂശ്ച ച പരസ്സരം
മന്ത്രയാം ആസൂർ അന്യാശ്ച ച രഹസ്യാനി പരസ്സരം
25 വേണവീണാ മൃദംഗാനാം മനോജ്ഞാനാം ച സർവവശഃ
ശബ്ദേനാപൂര്യതേ ഹ സു തദ് വനം സുസമൃദ്ധിമത്
26 തസ്മിംസ് തഥാ വർതമാനേ കരു ദാശാർഹനന്ദനൗ
സമീപേ ജഗതഃ കം ചിദ് ഉദ്ദേശം സുമനോഹരം
27 തത്ര ഗത്യാ മഹാത്മാനൗ കൃഷ്ണ പരപുരഞ്ജയൗ
മഹാർഹാസനയോ രാജംസ് തതസ് തൗ സംനിഷീദതഃ
28 തത്ര പൂർവവൃതീതാനി വിക്രാന്താനി രതാനി ച
ബഹുനി കഥയിത്യാ തൗ രേമാതേ പാർഥ മാധവൗ
29 തത്രോപവിഷ്ടൗ മുദിതൗ നാകപൃഷ്ടേ ശ്രീനവാവ് ഇവ
അഭ്യഗച്ഛത് തദാ വിപ്രോ വാസുദേവധനഞ്ജയൗ
30 ബൃഹച്ഛാല പ്രതീകാശഃ പ്രതപ്തകനകപ്രഭഃ
ഹരി പിംഗോ ഹരി ശ്ശശ്രൂഃ പ്രമാണായാമതഃ സമഃ
31 തരുണാദിത്യസങ്കാശഃ കൃഷ്ണ വാസാ ജടാധരഃ
പദ്മപത്രാനനഃ പിംഗസ് തേജസാ പ്രജ്വലന് ഇവ

32 ഉപസ്തംഭം തു തം കൃഷ്ണ ഭ്രാജമാനം ദ്വിജോത്തമം
അർജ്ജുനോ വാസുദേവശ്ച തുർണം ഉത്പത്യ തസ്മതുഃ

അദ്ധ്യായം 215

1 [vai]

so 'bravāḍ arjunaḥ caiva vāsudevaḥ ca satvatam
 lokapravaraḥ tībhantau kṛṇāvāsya sampataḥ
 2 brhmano bahu bhokṭsmi bhuñje 'parimitaḥ sadā
 bhikṣe vāṇeya pāthau vaṁ ekāḥ tṛptiḥ prayacchatam
 3 evam uktau tam abrūtaḥ tatas tau kṛṇāva pūṇavau
 kenānena bhavāḥ tṛpyet tasyānasya yatavahe
 4 evam uktaḥ sa bhagavan abravat teḥ ubhau tataḥ
 bhāṁamāu tadā varāu kim annaḥ kriyatam iti
 5 nāham annaḥ bubhukṣe vai pāvakaḥ mūḥ nibodhatam
 yadannam anurūpāḥ me tad yuvāḥ saḥprayacchatam
 6 idam indraḥ sadā dīvaḥ kṛṇāvaḥ parirakṣati
 taḥ na śaknomy ahaḥ dagdhū rakṣyamāḥ mahātmanā
 7 vasaty atra sakho tasya takṣakāḥ pannagaḥ sadā
 sagatāḥ tat kṛte dīvaḥ parirakṣati vajrabhṛt
 8 tatra bhṛṇy anekāni rakṣyante sma prasaḅgataḥ
 taḥ didhākṛur na śaknomy dagdhū śakrasya tejasā
 9 sa mūḥ prajvalitaḥ dīvaḥ meghambhobhīḥ pravaraṭi
 tato dagdhū na śaknomy didhākṛur dīvam āpsitam
 10 sa yuvābhyḥ sahaḅbhyam astravidbhyḥ samāgataḥ
 daheyaḥ kṛṇāvaḥ dīvam etad annaḥ vataḥ mayā
 11 yuvāḥ hy udakadhṛṇṣṣ tṛ bhṛṇi ca samantataḥ
 uttamāstravido samyak sarvato varayīyathaḥ
 12 evam ukte pratyuvāca bhṛḥatsur jīṭavedadam
 didhākṛuḥ kṛṇāvaḥ dīvam akṁasya śatakratoḥ
 13 uttamāstrāḥ me santi divyāni ca bahāni ca
 yair ahaḥ śaknuyāḥ yoddhum api vajradharān bahān
 14 dhanur me nāsti bhagavan bhūvoryeṣā saḅmitam
 kurvataḥ samare yatnā vegaḥ yad vīḅaheta me
 15 śarāḥ ca me 'rtho bahubhir akṁayaḥ kṁipram asyataḥ
 na hi voḅhuḥ rathaḥ śaktaḥ śarān mama yatṁepsitān
 16 āvāḥ ca divyān iccheyaḥ pūṇūṇān vāṭarāḥhasāḥ

rathaḥ ca meghanirghoḥaḥ śrīyapratīma tejasam
 17 tathā kṛṣṇasya vīryeṣā nṛyudhā vidyate samam
 yena nṛgṇ piṅgamaḥ ca nihanyṅn madhavo rāṭe
 18 upāyaḥ karmaṇaḥ siddhau bhagavan vaktum arhasi
 nivrāyeyaḥ yenendraḥ varāmaḥaḥ mahāvane
 19 pauruṣeṣā tu yat kṛyaḥ tat kartṛau svapṛvaka
 karaṇṇi samarthṇi bhagavan dṛtum arhasi

അധ്യായം 216

1 [വൈ]

ഏവം ഉക്തസ്തു ഭഗവാൻ ധൃമകേതുർഹൃതാശനഃ
 ചിന്തയാം ആസ വന്ദണം ലോകപാലം ദിദൃക്ഷയാ
 ആദിത്യം ഉദകേ ദേവം നിവസന്തം ജലേശ്വരം
 2 സ ച തച് ചിന്തിതം ജ്ഞാത്യാ ദർശയാം ആസ പാവകം
 തം അബ്രവീദ്ധൃമകേതുഃ പ്രതിപുജ്യ ജലേശ്വരം
 ചതുർഥം ലോകപാലാനാം രക്ഷിതാരം മഹേശ്വരം
 3 സോമേന രാജ്ഞാ യദ്ദന്തം ധനശ്ചൈവേഷുധീ ച തേ
 തത് പ്രയച്ഛോഭയം ശീഘ്രം രഥം ച കപിലക്ഷണം
 4 കാര്യം ഹി സുമഹത്പാർഥോ ഗാണധീവേന കരിഷ്യതി
 ചക്രേണ വാസുദേവശ്ച തൻ മദർഥേ പ്രദീയതാം
 ദദാനിത്യ് ഏവ വന്ദണം പാവകം പ്രത്യഭാഷത
 5 തതോ ഫദ്ഭൂതം മഹാവീര്യം യശഃ കീർത്തിവിവർധനം
 സർവശസ്ത്രൈർ അനാധൃഷ്യം സർവശസ്ത്രപ്രമാഥി ച
 സർവായുധമഹാമാത്രം പരസേനാ പ്രധർഷണം
 6 ഏകം ശതസഹസ്രേണ സാമിതം രാഷ്ട്രവർധനം
 ചിത്രം ഉച്ചാവചൈർ വർണ്ണൈഃ ശോഭിതം ശ്ലക്ഷ്ണം അബ്രണം
 7 ദേവദാനവഗസർവൈഃ പുജിതം ശാശ്വതീഃ സമാഃ
 പ്രാദാദ് വൈ ധന രന്തം തദ് അക്ഷയ്യൗ ച മഹേഷുധീ
 8 രഥം ച ദിവ്യാശ്വയുജം കപിപ്രവര കേതനം
 ഉപേതം രാജ്ഞൈർ അശ്വൈർ ഗാസർവൈർ ഹേമമാലിഭിഃ
 പാണ്ഡുരാദ്രപ്രതീകാശൈർ മനോ വായുസമൈർ ജവേ
 9 സർവോപകരണൈർ യുക്തം അജയ്യം ദേവദാനവൈഃ
 ഭാനന്തം മഹാഘോഷം സർവഭൂതമനോഹരം
 10 സസർജ യത് സ്വതപസാ ഭൂവനോ ഭൂവന പ്രഭുഃ
 പ്രജാപതിർ അനിർദേശ്യം യസ്യ രൂപം രവേർ ഇവ
 11 യം സൂ സോമഃ സമാരൂഹ്യ ദാനവാൻ അജയത് പ്രഭുഃ
 നഗമോലപ്രതീകാശം ജ്വലന്തം ഇവ ച ശ്രീയാ
 12 ആശ്രിതാ തം രഥശ്രേഷ്ഠം ശക്ത്രായുധസമാ ശുഭാ
 താപനീയാ സുരചിരാ ധ്വജയഷ്ടിർ അനുത്തമാ
 13 തസ്യാം തു വാനരോ ദിവ്യഃ സിംഹശാർദൂലലക്ഷണഃ
 വിനർദന് ഇവ തത്രസ്ഥഃ സംസ്ഥിതോ മുർധ്വ്യാ അശോഭത

14 ധ്വജേ ഭൂതാനി തത്രാസൻ വിവിധാനി മഹാത്തി ച
 നാദേന രിപുസൈന്യാനാം യേഷാം സഞ്ജ്ഞാ പ്രണശ്യതി
 15 സ തം നാനാപതാകാഭിഃ ശോഭിതം രഥം ഉത്തമം
 പ്രദക്ഷിണം ഉപാവൃത്യ ദൈവതേഭ്യഃ പ്രണമ്യ ച
 16 സംനദ്ധഃ കവചീ ഖഡ്ഗീ ബദ്ധഗോധാംഗുലി ത്രവാൻ
 ആരുരോഹ രഥം പാർഥോ വിമാനം സുകൃതീ യഥാ
 17 തച് ച ദിവ്യം ധനുഃശ്രേഷ്ഠം ബ്രഹ്മണാ നിർമിതം പുരാ
 ഗാണധീവം ഉപസംഗൃഹ്യ ബഭ്രവ മുദിതോ ഫർജ്ജനഃ
 18 ഹുതാശനം നമസ്കൃത്യ തതസ് തദ് അപി വിദ്യവാൻ
 ജഗ്രാഹ ബലം ആസ്ഥായ ജ്യയാ ച യുയുജേ ധനുഃ
 19 മുർവ്യാം തു യുജ്യമാനായാം ബലിനാ പാണ്ഡവേന ഹ
 യേ ഫശ്രുണ്വൻ കൂജിതം തത്ര തേഷാം വൈ വ്യഥിതം മനഃ
 20 ലബ്ധ്വാ രഥം ധനുശ് ചൈവ തഥാക്ഷയൗ മഹേഷുധീ
 ബഭ്രവ കല്യഃ കൗന്തേയഃ പ്രഹൃഷ്ടഃ സാഹ്യകർമ്മണി
 21 വജ്രനാഭം തതസ് ചക്രം ദദൗ കൃഷ്ണായ പാവകഃ
 ആഗേയം അസ്ത്രം ദധിതം സ ച കല്യോ ഫഭവത് തദാ
 22 അബ്രവീത് പാവകൈശ് ചൈനം ഏതേന മധുസൂദന
 അമാനുഷാൻ അപി രണേ വിജേഷ്യസി ന സംശയഃ
 23 അനേന ത്വം മനുഷ്യാണാം ദേവാനാം അപി ചാഹവേ
 രക്ഷഃപിശാചദൈത്യാനാം നാഗാനാം ചാധികഃ സദാ
 ഭവിഷ്യസി ന സന്ദേഹഃ പ്രവരാരി നിബർഹണേ
 24 ക്ഷിപ്തം ക്ഷിപ്തം രണേ ചൈതത് ത്വയാ മാധവ ശത്രുഷു
 ഹതപ്രതിഹതം സംഖ്യേ പാണിം ഏഷ്യതി തേ പുനഃ
 25 വരുണശ് ച ദദൗ തസ്മൈ ഗദാം അശനിനിഃസ്വനാം
 ദൈത്യന്ത കരണീം ഘോരാം നാമ്നാ കൗമോദകീം ഹരേഃ
 26 തതഃ പാവകം അബ്രൂതാം പ്രഹൃഷ്ടൗ കൃഷ്ണ പാണ്ഡവൗ
 കൃതാന്തൗ ശസ്ത്രസമ്പന്നൗ രമിനൗ ധ്വജിനാവ് അപി
 27 കല്യൗ സോ ഭഗവൻ യോദ്ധും അപി സർവൈഃ സുരാസുരൈഃ
 കിം പുനർ വജ്രിണൈകേന പന്നഗാർഥേ യുയുത്സുനാ
 28 [ആർജ്ജ്വ]

ചക്രം അസ്ത്രം ച വാർഷ്ണേയോ വിസൃജൻ യുധി വിദ്യവാൻ
 ത്രിഷു ലോകേഷു തൻ നാസ്തി യൻ ന ജീയാജ് ജനാർദനഃ
 29 ഗാണധീവം ധനുർ ആദായ തഥാക്ഷയൗ മഹേഷുധീ

അഹം അപ്യ് ഉത്സഹേ ലോകാൻ വിജേതും യുധി പാവക

30 സർവതഃ പരിവാര്യൈനം ദാവേന മഹതാ പ്രഭോ
കാമം സന്ദ്രജ്ജലാദ്യൈവ കല്യൗ സ്വഃ സാഹ്യകർമ്മണി

31 [വൈ]

ഏവം ഉക്തഃ സ ഭഗവാൻ ദാശാർഹേണാർജ്ജുനേന ച
തൈജസം രൂപം ആസ്ഥായ ദാവം ദഗ്ധും പ്രചക്രമേ

32 സർവതഃ പരിവാര്യാഥ സപ്താർച്ചിർ ജ്വലനസ് തദാ
ദദാഹ ഖാണ്ഡവം ക്രുദ്ധോ യുഗാന്തം ഇവ ദർശയൻ

33 പരിഗൃഹ്യ സമാവിഷ്ടസ് തദ് വനം ഭരതർഷഭ
മേഘസ്തനിത നിർഘോഷം സർവഭൂതാനി നിർദഹൻ

34 ദഹ്യതസ് തസ്യ വിബഭൗ രൂപം ദാവസ്യ ഭാരത
മേരോർ ഇവ നഗേന്ദ്രസ്യ കാഞ്ചനസ്യ മഹാദ്യുതേഃ

അധ്യായം 217

1 [വൈ]

തൗ രഥാഭ്യാം നരവ്യാഘ്രൗ ദാവസ്യോഭയതഃ സ്ഥിതൗ
ദിക്ഷു സർവാസു ഭൂതാനാം ചക്രാതേ കദനം മഹത്

2 യത്ര യത്ര ഹി ദൃശ്യന്തേ പ്രാണിനഃ ഖാണ്ഡവാലയാഃ
പലായന്ത് തത്ര തത്ര തൗ വീരൗ പര്യധാവതാം

3 ഛിദ്രം ഹി ന പ്രപശ്യന്തി രഥയോർ ആശു വിക്രമാത്
ആവിദ്ധാവ് ഇവ ദൃശ്യേതേ രഥിനൗ തൗ രഥോത്തമൗ

4 ഖാണ്ഡവേ ദഹ്യമാനേ തു ഭൂതാന്യ് അഥ സഹസ്രശഃ
ഉത്പേതൂർ ഭൈരവാൻ നാദാൻ വിനദന്തോ ദിശോ ദശ

5 ദഗ്ദ്ധൈക ദേശോ ബഹവോ നിഷ്പ്ലാശ് ച തഥാപരേ
സ്സുതിതാക്ഷാ വിശീർണാശ് ച വിപ്ലതാശ് ച വിചേതസഃ

6 സമാലിംഗ്യ സുതാൻ അന്യേ പിതൃൻ മാതൃംസ് തഥാപരേ
ത്യജ്ഞം ന ശേകഃ സ്നേഹേന തമൈവ നിധനം ഗതഃ

7 വിക്രമൈർ ദർശനൈർ അന്യേ സമുപേതുഃ സഹസ്രശഃ
തത്ര തത്ര വിഘൃർണന്തഃ പുനർ അഗ്നൗ പ്രപേദിരേ

8 ദഗ്ധപക്ഷാക്ഷി ചരണാ വിചേഷ്ടന്തോ മഹീതലേ
തത്ര തത്ര സ്മ ദൃശ്യന്തേ വിനശ്യന്തഃ ശരീരിണഃ

9 ജലസ്ഥാനേഷു സർവേഷു ക്വാഥ്യമാനേഷു ഭാരത
ഗതസന്ത്യാഃ സ്മ ദൃശ്യന്തേ കൂർമ്മത്സ്യഃ സഹസ്രശഃ

10 ശരീരൈഃ സമ്പ്രദീപ്തൈശ് ച ദേഹവന്ത ഇവാഗന്തഃ
അദൃശ്യന്ത വനേ തസ്മിൻ പ്രാണിനഃ പ്രാണസങ്ക്ഷയേ

11 താംസ് തഥോത്പതതഃ പാർഥഃ ശരൈഃ സഞ്ചിദ്യ ഖണ്ഡശഃ
ദീപ്യമാനേ തതഃ പ്രാസ്യത് പ്രഹസൻ കൃഷ്ണവർമ്മനി

12 തേ ശരാചിത സർവാംഗാ വിനദന്തോ മഹാരവാൻ
ഊർധ്വം ഉത്പത്യ വേഗേന നിപേതുഃ പാവകേ പുനഃ

13 ശരൈർ അഭ്യാഹതാനാം ച ദഹ്യതാം ച വനൗകസാം
വിരാവഃ ശ്രൂയതേ ഹ സ്മ സമുദ്രസ്യേവ മഥ്യതഃ

14 വഹേൺ ചാപി പ്രഹൃഷ്ടസ്യ ഖം ഉത്പേതൂർ മഹാർചിഷഃ
ജനയാം ആസൂർ ഉദ്ദേശം സുമഹാന്തം ദിവൗകസാം

15 തതോ ജഗ്മൂർ മഹാത്മാനഃ സർവ ഏവ ദിവൗകസഃ
ശരണം ദേവരാജാനം സഹസ്രാക്ഷം പുരന്ദരം

16 [ദേവാഹ]

കിം ന് ഇമേ മാനവാഃ സർവേ ദഹ്യന്തേ കൃഷ്ണവർമ്മനാ
കച് ചിൻ ന സർഷയഃ പ്രാപ്തോ ലോകാനാം അമരേശ്വര
17 [99വ]

തച് ശ്രുത്വാ വൃത്രഹാ തേഭ്യഃ സ്വയം ഏവാനവേഷ്യ ച
ഖാണ്ഡവസ്യ വിമോക്ഷാർഥം പ്രയയാ ഹരിവാഹനഃ
18 മഹതാ മേഘജാലേന നാനാരൂപേണ വജ്രഭൃത്
ആകാശം സമവസ്തീര്യ പ്രവവർഷ സുരേശ്വരഃ

19 തതോ ിക്ഷമാത്രാ വിസൃജൻ ധാരാഃ ശതസഹസ്രശഃ
അഭ്യവർഷത് സഹസ്രാക്ഷഃ പാവകം ഖാണ്ഡവം പ്രതി

20 അസമ്പ്രാപ്താസ് ത താ ധാരാസ് തേജസാ ജാതവേദസഃ
ഖ ഏവ സമശുഷ്യന്ത ന കാശ് ചിത് പാവകം ഗതാഃ

21 തതോ നമുചിഹാ ക്രുദ്ധോ ഭൃശം അർചിഷ്ഠതസ് തദാ
പുനർ ഏവാഭ്യവർഷത് തം അഃഃ പ്രവിസൃജൻ ബഹു

22 അർചിർ ധാരാഭിസംബദ്ധം ധൃമവിദ്യുത് സമാകലം
ബഭ്രുവ തദ് വനം ഘോരം സ്തനയിതുസഘോഷവത്

അധ്യായം 218

1 [വൈ]

തസ്യാഭിവാർഷതോ വാരി പാണ്ഡവഃ പ്രത്യവാരയത്
ശരവർഷേണ ബീഭത്സുർ ഉത്തമാസ്ത്രാണി ദർശയൻ
2 ശരൈഃ സമന്തതഃ സർവം ഖാണ്ഡവം ചാപി പാണ്ഡവഃ
ഛാദയാം ആസ തദ് വർഷം അപക്വഷ്യ തതോ വനാത്
3 ന ച സ്ത കിം ചിച്ഛ ഛക്ലോതി ഭൂതം നിശ്ചരിതം തതഃ
സഞ്ജരാദ്യമാനേ ഖഗമൈർ അസ്യതാ സവ്യസാചിനാ
4 തക്ഷകസ് തു ന തത്രാസീത് സർപരാജോ മഹാബലഃ
ദഹ്യമാനേ വനേ തസ്മിൻ കരുക്ഷേത്രേ ഭവത് തദാ
5 അശ്വസേനസ് തു തത്രാസീത് തക്ഷകസ്യ സുതോ ബലി
സ യത്തം അകരോത് തീവ്രം മോക്ഷാർഥം ഹവ്യവാഹനാത്
6 ന ശശാക വിനിർഗതും കൗന്തേയ ശരപീഡിതഃ
മോക്ഷയാം ആസ തം മാതാ നിഗീര്യ ഭൂജഗാത്മജാ
7 തസ്യ പൂർവം ശിരോ ഗ്രന്ഥം പുച്ഛം അസ്യ നിഗീര്യതേ
ഊർധ്വം ആചക്രമേ സാ തു പന്നഗീ പുത്രഗൃദ്ധിനി
8 തസ്യാസ് തീക്ഷ്ണേന ഭല്ലേന പൃഥു ധാരണേ പാണ്ഡവഃ
ശിരശ് ചിച്ഛേദ ഗച്ഛന്ത്യാസ് താം അപശ്യത് സുരേശ്വരഃ
9 തം മുമോചയിഷൂർ വജ്രീ വാതവർഷേണ പാണ്ഡവം
മോഹയാം ആസ തത് കാലം അശ്വസേനസ് ത്വം ഉച്യതേ
10 താം ച മായാം തദാ ദൃഷ്ട്വാ ഘോരാം നാഗേന വഞ്ചിതഃ
ദഗ്ധിയാ ത്രിധാ ച ചിച്ഛേദ ഖഗതാൻ ഏവ ഭാരത
11 ശശാപ തം ച സുകൃദ്ധോ ബീഭത്സുർ ജീഹ്വഗാമിനം
പാവകോ വാസുദേവശ് ച അപ്രതിഷ്ഠോ ഭവേദ് ഇതി
12 തതോ ജിഷ്ണഃ സഹസ്രാക്ഷം ഖം വിതത്യേഷുഭിഃ ശിന്തൈഃ
യോധയാം ആസ സുകൃദ്ധോ വഞ്ചനാം താം അനുസ്മരൻ
13 ദേവരാഡ് അപി തം ദൃഷ്ട്വാ സംരബ്ധം ഇവ ഫൽഗുനം
സ്വം അസ്തം അസൃജദ് ദീപ്തം യത് തതാനാഖിലം നദഃ
14 തതോ വായുർ മഹാഘോഷഃ ക്ഷോഭയൻ സർവസാഗരാൻ
വിയത്സേഥാ ഭജനയൻ മേലാഞ്ച് ജലധാരാ മുച ആകലാൻ
15 തദ് വിഘ്നാതാർഥം അസൃജദ് അർജുനോ ഭപ്യ് അസ്തം ഉത്തമം
വായവ്യം ഏവാഭിമത്യ പ്രതിപത്തിവിശാരദഃ
16 തേനേന്ദ്രാശനി മേലാനാം വിര്യൗജസ് തദഗ്നിനാശിതം

ജലധാരാശ് ച താഃ ശേഷം ജഗ്മൂർ നേശൂശ് ച വിദ്യുതഃ
 17 ക്ഷണേന ചാഭവദ് വ്യോമ സമ്പ്രശാന്ത രജസ് തമഃ
 സുഖശീതാനില ഗുണം പ്രകൃതിസമാർക മണ്ഡലം
 18 നിഷ്പതീകാര ഹൃഷ്ട്യശ് ച ഹൃതഭൂശ് വിവിധാകൃതിഃ
 പ്രജജ്വാലാതുലാർചിഷ്ണാൻ സ്വനാദൈഃ പുരയഞ്ജഗത്
 19 കൃഷ്ണാഭ്യോം രക്ഷിതം ദൃഷ്ട്വാ തം ച ദാവം അഹം കൃതാഃ
 സമൃത്പേതുർ അഥാകാശം സുപർണാദ്യാഃ പതത്രീണഃ
 20 ഗന്ധധാ വജ്രസദൃശൈഃ പക്ഷതുണ്ഡ നഖൈസ് തഥാ
 പ്രഹർതുക്ഥാമാഃ സമ്പേതുർ ആകാശാത് കൃഷ്ണ പാണ്ഡവൗ
 21 തഥൈവോരഗ സംഘാതാഃ പാണ്ഡവസ്യ സമീപതഃ
 ഉത്സൃജന്തോ വിഷം ഘോരം നിശ്ചേതുർ ജ്വലിതാനനാഃ
 22 താംശ് ചകർത ശരൈഃ പാർഥഃ സരോഷാൻ ദൃശ്യഖേ ചരാൻ
 വിവശാശ് ചാപതൻ ദീപ്തം ദേഹാഭാവായ പാവകം
 23 തതഃ സുരാഃ സഗന്ധർവാ യക്ഷരാക്ഷസ പന്നഗാഃ
 ഉത്പേതുർ നാദം അതുലം ഉത്സൃജന്തോ രണാർഥിണഃ
 24 അയഃ കണപ ചക്രാശ്ച ഭൂശൂണ്ഡ്യ് ഉദ്യതബാഹവഃ
 കൃഷ്ണ പാർഥൗ ജീഘാംസന്തഃ ക്രോധസാമൂർച്ഛിതൗജസഃ
 25 തേഷാം അഭിവ്യാഹരതാം ശസ്ത്രവർഷൺമ് ച മുഞ്ചതാം
 പ്രഥമോത്തമാംഗാനി ബീഭത്സുർ നിശിന്തൈഃ ശരൈഃ
 26 കൃഷ്ണശ് ച സുമഹാതേജാശ് ചക്രേണാരി നിഹാ തദാ
 ദൈദത്യദാനവ സംഘാനാം ചകാര കദനം മഹത്
 27 അഥാപരേ ശരൈർ വിദ്ധാശ് ചക്രവേഗേരിതാസ് തദാ
 വേലാം ഇവ സമാസാദ്യ വ്യാതിഷ്ഠന്ത മഹൗജസഃ
 28 തതഃ ശക്രോ ഫിഭിസുകൃദ്ധസ് ത്രിദശാനാം മഹേശ്വരഃ
 പാണ്ഡുരം ഗജം ആസ്ഥായ താവ് ഉഭൗ സമഭിദ്രവത്
 29 അശനിം ഗൃഹ്യ തരസാ വജ്രം അസ്ത്രം അവാസൃജത്
 ഹതാവ് ഏതാവ് ഇതി പ്രാഹ സുരാൻ അസുരസ്യദനഃ
 30 തതഃ സമുദ്യതാം ദൃഷ്ട്വാ ദേവേന്ദ്രേണ മഹാശനിം
 ജഗൃഹൂഃ സർവശസ്ത്രാണി സ്വാനി സ്വാനി സുരാസ് തദാ
 31 കാലദണ്ഡം യഥോ രാജാ ശിബികാം ച ധനേശ്വരഃ
 പാശം ച വരണസ് തത്ര വിചക്രം ച തഥാ ശിവഃ
 32 ഓഷധീർ ദീപ്യമാനാശ് ച ജഗൃഹാതേ ഫശിനാവ് അപി
 ജഗൃഹേ ച ധനർ ധാതാ മുസലം ച ജയസ് തഥാ

33 പർവതം ചാപി ജഗ്രാഹ ക്രുദ്ധസ് ത്വഷ്ടാ മഹാബലഃ
 അംശസ് തു ശക്തിം ജഗ്രാഹ മൃത്യുർ ദേവഃ പരശ്യധം
 34 പ്രഗൃഹ്യ പരിഘം ഘോരം വിചചാരാര്യമാ അപി
 മിത്രം ച ക്ഷുര പര്യന്തം ചക്രം ഗൃഹ്യ വ്യതിഷ്ഠത
 35 പുഷ്യാ ഭഗൽ ച സങ്ക്രമഃ സവിതാ ച വിശാം പതേ
 ആത്തകാർമുകനിസ്ത്രിംശാഃ കൃഷ്ണ പാർഥാവ് അഭിദ്രുതാഃ
 36 അദ്രാസ് ച വസവസ് ചൈവ മരുതസ് ച മഹാബലാഃ
 വിശ്വേ ദേവാസ് തഥാ സാധ്യാ ദീപ്യമാനാഃ സ്വതേജസാ
 37 ഏതേ ചാനേത്യ ച ബഹവോ ദേവാസ് തൗ പുരുഷോത്തമൗ
 കൃഷ്ണ പാർഥൗ ജീഘാംസന്തഃ പ്രതീയുർ വിവിധായുധാഃ
 38 തത്രാദ്ഭുതാന്യ് അദൃശ്യന്ത നിമിത്താനി മഹാഹവേ
 യുഗാന്തസമരൂപാണി ഭൂതോത്സാദായ ഭാരത
 39 തഥാ തു ദൃഷ്ട്യാ സംരണ്ണം ശക്രം ദേവൈഃ സഹാച്യുതൗ
 അഭീതൗ യുധി ദുർധർഷൗ തസ്ഥതുഃ സജ്ജകാർമുകൗ
 40 ആഗതാംഗ് ചൈവ താൻ ദൃഷ്ട്യാ ദേവാൻ ഏകൈകശസ് തതഃ
 ന്യവാരയേതാം സങ്ക്രമൗ ബാണൈർ വർജോപമൈസ് തദാ
 41 അസക്തദ് ഭഗസങ്കൽപാഃ സുരാസ് ച ബഹുശഃ കൃതാഃ
 ഭയാദ് രണം പരിത്യജ്യ ശക്രം ഏവാഭിശിശ്രിയുഃ
 42 ദൃഷ്ട്യാ നിവാരിതാൻ ദേവാൻ മാധവേനാർജുനേന ച
 ആശ്ചര്യം അഗമസ് തത്ര മൂനയോ ദിവി വിഷ്ണിതാഃ
 43 ശക്രസ് ചാപി തയോർ വീര്യം ഉപലഭ്യാസക്തദ് രണേ
 ബഭ്രുവ പരമപ്രീതോ ഭൂയസ് ചൈതാവ് അയോധയത്
 44 തതോ ഴ്ശുവർഷം സുമഹദ് വ്യസൃജത് പാകശാസനഃ
 ഭൂയ ഏവ തദാ വീര്യം ജിജ്ഞാസുഃ സവ്യസാചിനഃ
 തച് ഛരൈർ അർജുനോ വർഷം പ്രതിജഘ്നുഃ ഴ്ശുവർഷണഃ
 45 വിഹലം ക്രിയമാണം തത് സമ്പ്രേക്ഷ്യ ച ശതകൃതഃ
 ഭൂയഃ സംവർധയാം ആസ തദ് വർഷം ദേവരാഡ് അഥ
 46 സോ ഴ്ശുവർഷം മഹാവേഗൈർ ഇഷ്ടഭിഃ പാകശാസനിഃ
 വിലയം ഗമയാം ആസ ഹർഷയൻ പിതരം തദാ
 47 സമുത്പാദ്യ തു പാണിഭ്യോ മന്ദരാച് ഛിഖരം മഹത്
 സദ്രമം വ്യസൃജച് ഛക്രോ ജീഘാംസുഃ പാണ്ഡുനന്ദനം
 48 തതോ ഴ്ശുനോ വേഗവദ്ഭിർ ജ്വലിതാഗ്രൈർ അജീഹമൈഃ
 ബാണൈർ വിധ്വംസയാം ആസ ഗിരേഃ ശൃംഗം സഹസ്രധാ

49 ഗിരേർ വിശീര്യമാണസ്യ തസ്യ രൂപം തദാ ബഭൗ
സാർകചന്ദ്ര ഗ്രഹസ്വേവ നഭസഃ പ്രവിശീര്യതഃ
50 തേനാവാക് പതതാ ദാവേ ശൈലേന മഹതാ ഭൂശം
ഭൂയ ഏവ ഹതാസ് തത്ര പ്രാണിനഃ ഖാണ്ഡവാലയാഃ

അധ്യായം 219

1 [വൈ]

തഥാ ശൈലനിപാതേന ഭീഷിതാഃ ഖാണ്ഡവാലയാഃ
ദാനവാ രാക്ഷസാ നാഗാസ് തരക്ഷ്യക്ഷവനൗകസഃ

ദ്വിപാഃ പ്രഭിന്നാഃ ശാർദ്ദൂലാഃ സിംഹാഃ കേശരിണസ് തഥാ

2 മൃഗാശ് ച മഹിഷാശ് ചൈവ ശതശഃ പക്ഷിണസ് തഥാ
സമുദ്ദിഗ്നാ വിസസ്യപുസ് തഥാന്യാ ഭൂതജാതയഃ

3 തം ദാവം സമുദ്ദീക്ഷന്തഃ കൃഷ്ണൗ ചാഭ്യുദ്യതായുധൗ

ഉത്പാതനാദ് അശബ്ദേന സന്ത്രാസിത ഇവാഭവൻ

4 സ്വതേജോ ഭാസ്വരം ചക്രം ഉത്സസർജ ജനാർദനഃ

തേന താ ജാതയഃ ക്ഷുദ്രാഃ സദാനവ നിശാചരാഃ

നികൃത്താഃ ശതശഃ സർവാ നിപേതുർ അനലം ക്ഷണാത്

5 അദ്വഗ്യൻ രാക്ഷസാസ് തത്ര കൃഷ്ണ ചക്രവിദാരിതാഃ

വസാ ഭധിരസമ്പൃക്താഃ സന്ധ്യായാം ഇവ തോയദാഃ

6 പിശാചാൻ പക്ഷിണോ നാഗാൻ പശൂംശ് ചാപി സഹസ്രശഃ

നിഘ്നംശ് ചരതി വാർഷ്ണേയഃ കാലവത് തത്ര ഭാരത

7 ക്ഷിപ്തം ക്ഷിപ്തം ഹി തച് ചക്രം കൃഷ്ണസ്യാമിത്ര ഘാതിനഃ

ഹതാനേകാനി സത്ത്യാനി പാണിം ഏതി പുനഃ പുനഃ

8 തഥാ തു നിഘ്നതസ് തസ്യ സർവസത്ത്യാനി ഭാരത

ബഭ്രുവ രൂപം അത്യുഗ്രം സർവഭൂതാത്മനസ് തദാ

9 സമേതാനാം ച ദേവാനാം ദാനവാനാം ച സർവശഃ

വിജേതാ നാഭവത് കശ് ചിത് കൃഷ്ണ പാണ്ഡവയോർ മൃധേ

10 തയോർ ബലാത് പരിത്രാതും തം ദാവം തു യദാ സുരാഃ

നാശക്ലവഞ് ശമയിതും തദാഭ്രുവൻ പരാങ്മുഖാഃ

11 ശതക്രമുശ് ച സന്വേഷ്യ വിമുഖാൻ ദേവതാ ഗണാൻ

ബഭ്രുവാവസ്മിതഃ പ്രീതഃ പ്രശംസൻ കൃഷ്ണ പാണ്ഡവൗ

12 നിവൃത്തേഷു തു ദേവേഷു വാഗ് ഉവാചാശരീരിണീ

ശതക്രമുഃ അഭിപ്രേക്ഷ്യ മഹാഗംഭീര നിഃസ്വനാ

13 ന തേ സഖാ സംനിഹിതസ് തക്ഷകഃ പന്നഗോത്തമഃ

ദാഹകാലേ ഖാണ്ഡവസ്യ കരുക്ഷേത്രം ഗതോ ഹ്യ അസൗ

14 ന ച ശക്യോ ത്വയാ ജേതും യുദ്ധേ fസ്തിൻ സമവസ്മിതൗ

വാസുദേവാർജ്ജുനൗ ശക്ര നിബോധേദം വചോ മമ

15 നരനാരായണൗ ദേവൗ താവ് ഏതൗ വിശ്രുതൗ ദിവി

ഭവാൻ അപ്യ് അഭിജാനാതി യദ് വീര്യം യത് പരാക്രമൗ
 16 നൈതൗ ശക്യൗ ദുരാധർഷൗ വിജേതും അജിതൗ യുധി
 അപി സർവേഷു ലോകേഷു പുരാണാവ് ജ്ഞിസത്തമൗ
 17 പൂജനീയതമാവ് ഏതാവ് അപി സർവൈഃ സുരാസുരൈഃ
 സയക്ഷരക്ഷോഗന്ധർവനരകിംനര പന്നഗൈഃ
 18 തസ്മാദ് ഇതഃ സുരൈഃ സാർധം ഗതും അർഹസി വാസവ
 ദിഷ്ടം ചാപ്യ് അനുപശ്യേതത് ഖാണ്ഡവസ്യ വിനാശനം
 19 ഇതി വാചം അഭിശ്രുത്യ തഥ്യം ഇത്യ് അമരേശ്വരഃ
 കോപാമർഷൗ സമുത്പജ്യ സമ്പ്രതസ്ഥേ ദിവം തദാ
 20 തം പ്രസ്ഥിതം മഹാത്മാനം സമവേക്ഷ്യ ദിവൗകസഃ
 ത്വരിതാഃ സഹിതാ രാജന് അനുജഗുഃ ശതകൃതം
 21 ദേവരാജം തദാ യാന്തം സഹ ദേവൈർ ഉദീക്ഷ്യ തു
 വാസുദേവാർജുനൗ വീരൗ സിംഹനാദം വിനേദതഃ
 22 ദേവരാജേ ഗതേ രാജൻ പ്രഹൃഷ്ടൗ കൃഷ്ണ പാണ്ഡവൗ
 നിർവിശങ്കം പുനർ ദാവം ദാഹയാം ആസതുസ് തദാ
 23 സ മാരുത ഇവാഭ്രാണി നാശയിത്വാർജുനഃ സുരാൻ
 വ്യധമച് ഛരസമ്പാദൈഃ പ്രാണിനഃ ഖാണ്ഡവാലയാൻ
 24 ന ച സ്മ കിം ചിച് ഛരക്ലോതി ഭൂതം നിശ്ചരിതം തതഃ
 സഞ്ചിദ്യമാനം ഇഷ്ടദിർ അസ്യതാ സവ്യസാചിനാ
 25 നാശകംസ് തത്ര ഭൂതാനി മഹാന്ത്യ് അപി രണേ fർജുനം
 നിരീക്ഷിതും അമോഘേഷും കരിഷ്യന്തി ക്തോ രണം
 26 ശതേനൈകം ച വിവ്യാധ ശതം ചൈകേന പത്ത്രിണാ
 വ്യസവസ് തേ fപതന് അഗൗ സാക്ഷാത് കാലഹതാ ഇവ
 27 ന ചാലഭന്ത തേ ശർമ രോധഃസു വിഷമേഷു ച
 പിതൃദേവ നിവാസേഷു സന്താപശ് ചാപ്യ് അജായത
 28 ഭൂതസംഘ സഹസ്രാശ് ച ദീനാശ് ചക്രൂർ മഹാസ്വനം
 അരുവർ വാരണാശ് ചൈവ തമൈവ മൃഗപക്ഷിണഃ
 തേന ശബ്ദേന വിത്രേസുർ ഗംഗോദധി ചരാ ത്യാഷാഃ
 29 ന ഹ്യ് അർജുനം മഹാബാഹുഃ നാപി കൃഷ്ണം മഹാബലം
 നിരീക്ഷിതും വൈ ശക്ലോതി കശ് ചിദ് യോദ്ധും കൃതഃ പുനഃ
 30 ഏകായനഗതാ യേ fപി നിഷ്ക്രന്ത്യ് അത്ര കേ ചന
 രാക്ഷസാൻ ദാനവാൻ നാഗാഞ് ജഘേല്ല ചക്രേണ താൻ ഹരിഃ
 31 തേ വിഭിന്നശിരോ ദേഹാശ് ചക്രവേഗാദ് ഗതാസവഃ

പേതുർ ആസ്യേ മഹാകായാ ദീപ്തസ്യ വസുരേതസഃ
 32 സ മാംസരധിരൗഘൈശ് ച മേദൗഘൈശ് ച സമീരിതഃ
 ഉപര്യ് ആകാശഗോ വഹ്നിർ വിധുമഃ സമദൃശ്യത
 33 ദിപ്താക്ഷോ ദീപ്തജിഹ്വശ് ച ദിപ്തവ്യാത്ത മഹാനനഃ
 ദിപ്തോർധ്വ കേശഃ പിംഗാക്ഷഃ പിബൻ പ്രാണഭൃതാം വസാം
 34 താം സ കൃഷ്ണാർജുന കൃതാം സുധാം പ്രാപ്യ ഹൃതാശനഃ
 ബഭ്രുവ മുദിതസ് തൃപ്തഃ പരാം നിർവൃതിം ആഗതഃ
 35 അമാസുരം മയം നാമ തക്ഷകസ്യ നിവേശനാത്
 വിപ്രഭ്രവന്തം സഹസാ ദദർശ മധുസൂദനഃ
 36 തം അഗ്നിഃ പ്രാർഥയാം ആസ ദിധക്ഷുർ വാതസാരഥിഃ
 ദേഹവാൻ വൈ ജടീ ഭൂത്വാ നദംശ് ച ജലദോ യഥാ
 ജീഘാസുർ വാസുദേവശ് ച ചക്രം ഉദ്യമ്യ വിഷ്ണിതഃ
 37 സചക്രം ഉദ്യതം ദൃഷ്ട്വാ ദിധക്ഷും ച ഹൃതാശനം
 അഭിധാവാർജുനേത്യ് ഏവം മയശ് ചക്രോശ ഭാരത
 38 തസ്യ ഭീതസ്വനം ശ്രുത്വാ മാ ദൈർ ഇതി ധനഞ്ജയഃ
 പ്രത്യവാച മയം പാർഥോ ജീവയന് ഇവ ഭാരത
 39 തം പാർഥേനാഭയേ ദത്തേ നമുചേർ ഭ്രാതരം മയം
 ന ഹന്തും ഐച്ഛദ് ദാശാർഹഃ പാവകോ ന ദദാഹ ച
 40 തസ്മിൻ വനേ ദഹ്യമാനേ ഷഡ് അഗ്നിർ ന ദദാഹ ച
 അശ്വസേനം മയം ചാപി ചതുരഃ ശാർമ്ഗകാൻ ഇതി

അധ്യായം 220

1 [ജ]

കിമർഥം ശാർമ്ഗകാൻ അഗ്നിർ ന ദദാഹ തഥാഗതേ
 തസ്മിൻ വനേ ദഹ്യമാനേ ബ്രഹ്മണ് ഏതദ് വദാശു മേ
 2 അദാഹേ ഹ്യ് അശ്വസേനസ്യ ദാനവസ്യ മയസ്യ ച
 കാരണം കീർത്തിതം ബ്രഹ്മണ് ശാർമ്ഗകാനാം ന കീർത്തിതം
 3 തദ് ഏതദ് അദ്ഭുതം ബ്രഹ്മണ് ശാർമ്ഗാനാം അവിനാശനം
 കീർതയസ്വാഗ്നിസംമർദ്ദേ കഥം തേ ന വിനാശിതാഃ

4 [വൈ]

യദർഥം ശാർമ്ഗകാൻ അഗ്നിർ ന ദദാഹ തഥാഗതേ
 തത് തേ സർവം യഥാവൃത്തം കഥയിഷ്യാമി ഭാരത
 5 ധർമ്മജ്ഞാനാം മുഖ്യതമസ് തപസ്യീ സംശിതവ്രതഃ
 ആസീൻ മഹർഷിഃ ശ്രുതവാൻ മന്ദപാല ഇതി ശ്രുതഃ
 6 സ മാർഗം ആസ്ഥിതോ രാജന് ജഷിണാം ഊർധ്വരേതസാം
 സ്വാധ്യായവാൻ ധർമ്മരതസ് തപസ്യീ വിജിതേന്ദ്രിയാഃ
 7 സ ഗത്യാ തപസഃ പാരം ദേഹം ഉത്സൃജ്യ ഭാരത
 ജഗാമ പിതൃലോകായ ന ലേഭേ തത്ര തത് ഫലം
 8 സ ലോകാൻ അഫലാൻ ദൃഷ്ട്വാ തപസാ നിർജിതാൻ അപി
 പപ്രച്ഛ ധർമ്മരാജസ്യ സമീപസ്ഥാൻ ദിവൗകസഃ
 9 കിമർഥം ആവൃതാ ലോകാ മമൈതേ തപസാർജിതാഃ
 കിം മയാ ന കൃതം തത്ര യസ്യേദം കർമ്മണഃ ഫലം
 10 തത്രാഹം തത് കരിഷ്യാമി യദർഥം ഇദം ആവൃതം
 ഫലം ഏതസ്യ തപസഃ കഥയധം ദിവൗകസഃ

11 [ദേവാഹ]

ഋണിനോ മാനവാ ബ്രഹ്മണ് ജായന്തേ യേന തച് ഛൂണ
 ക്രിയാഭിർ ബ്രഹ്മചര്യേണ പ്രജയാ ച ന സംശയഃ
 12 തദ് അപാക്രിയതേ സർവം യജ്ഞേന തപസാ സുരൈഃ
 തപസ്യീ യജ്ഞക്രാച് ചാസി ന ഇ തേ വിദ്യതേ പ്രജാ
 13 ത ഇമേ പ്രസവസ്യാർഥേ തവ ലോകാഃ സമാവൃതാഃ
 പ്രജായസ്വ തതോ ലോകാൻ ഉപഭോക്താസി ശാശ്വതാൻ
 14 പുൻ നാസ്തേ നരകാത് പുത്രസ് ത്രാതീതി പിതരം മനേ
 തസ്മാദ് അപത്യസന്താനേ യതസ്വ ദ്വിജസന്തമ

15 [വൈ]

തച്ഛ്രുത്വാ മന്ദപാലസ്തു തേഷാം വാക്യം ദിവൗകസാം
 ക്വ ന ശീഘ്രം അപത്യം സ്യാദ് ബഹുലം ചേത്യ് അചിന്തയത്
 16 സ ചിന്തയന്ന് അഭ്യഗച്ഛദ് ബഹുല പ്രസവാൻ ഖഗാൻ
 ശാർമ്ഗികാം ശാർമ്ഗകോ ഭൂത്വാ ജരിതാം സമുപേയിവാൻ
 17 തസ്യാം പുത്രാൻ അജനയച്ഛതുരോ ബ്രഹ്മവാദിനഃ
 താൻ അപാസ്യ സ തരൈവ ജഗാമ ലപിതാം പ്രതി
 ബാലാൻ സുതാൻ അണ്യ ഗതാൻ മാത്രാ സഹ മുനിർ വനേ
 18 തസ്മിൻ ഗതേ മഹാഭാഗേ ലപിതാം പ്രതി ഭാരത
 അപത്യസ്നേഹസംവിഗ്നാ ജരിതാ ബഹ് അചിന്തയത്
 19 തേന ത്യക്താൻ അസന്ത്യാജ്യാൻ ഗൃഷീൻ അണ്യ ഗതാൻ വനേ
 നാജഹത് പുത്രകാൻ ആർതാ ജരിതാ ഖാണ്യവേ നൃപ
 ബഭാര ചൈതാൻ സഞ്ജാതാൻ സ്വവൃത്തയാ സ്നേഹവിക്ലവാ
 20 തതോ ിഗ്നിം ഖാണ്യവം ദഗ്ധം ആയാന്തം ദൃഷ്ട്വാൻ ഗൃഷീഃ
 മന്ദപാലസ് ചരസ് തസ്മിൻ വനേ ലപിതയാ സഹ
 21 തം സങ്കൽപം വിദിത്വാസ്യ ജ്ഞാത്വാ പുത്രാംഗ് ച ബാലകാൻ
 സോ ിഭിതുഷ്ടാവ വിപ്രർഷേർ ബ്രാഹ്മണോ ജാതവേദസം
 പുത്രാൻ പരിദദദ് ഭീതോ ലോകപാലം മഹൗജസം
 22 [മന്ദപാല]
 ത്യാം അഗ്നേ സർവദേവാനാം മുഖം ത്യാം അസി ഹവ്യവാട്
 ത്യാം അന്തഃ സർവഭൂതാനാം ഗുരവ്ശ് ചരസി പാവക
 23 ത്യാം ഏകം ആഹുഃ കവയസ് ത്യാം ആഹുസ് ത്രിവിധം പുനഃ
 ത്യാം അഷ്ടധാ കൽപയിത്വാ യജ്ഞവാഹം അകൽപയൻ
 24 ത്വയാ സൃഷ്ടം ഇദം വിശ്വം വദന്തി പരമർഷയഃ
 ത്വദന്തേ ഹി ജഗത് കൃത്സ്നം സദ്യോ ന സ്യാദ് യുതാശന
 25 തുഭ്യം കൃത്വാ നമോ വിപ്രാഃ സ്വകർമ്മ വിജിതാം ഗതിം
 ഗച്ഛന്തി സഹ പത്നീഭിഃ സുതൈർ അപി ച ശാശ്വതീം
 26 ത്യാം അഗ്നേ ജലദാൻ ആഹുഃ ഖേ വിഷക്താൻ സവിദ്യുതഃ
 ദഹന്തി സർവഭൂതാനി ത്വന്തോ നിഷ്ക്രമ്യ ഹായനാഃ
 27 ജാതവേദസ് തവൈവേയം വിശ്വസൃഷ്ടീർ മഹാദ്യുതേ
 തവൈവ കർമ്മ വിഹിതം ഭൂതം സർവം ചരാചരം
 28 ത്വയാപോ വിഹിതാഃ പൂർവം ത്വയി സർവം ഇദം ജഗത്
 ത്വയി ഹവ്യം ച കവ്യം ച യഥാവത് സമ്പ്രതിഷ്ഠിതം
 29 അഗ്നേ ത്യാം ഏവ ജലനസ് ത്യാം ധാതാ ത്യാം ബൃഹസ്പതിഃ

ത്വം അശ്വിനൗ യമൗ മിത്രഃ സോമസ് ത്വം അസി ചാനിലഃ

30 [വൈ]

ഏവം സൂതസ് തതസ് തേന മന്ദപാലേന പാവകഃ

തുതോഷ തസ്യ നൃപതേ മൂനേർ അമിതതേജസഃ

ഉവാച ചൈനം പ്രീതാത്മാ കിം ഇഷ്ടം കരവാണി തേ

31 തം അബ്രവീൻ മന്ദപാലഃ പ്രാഞ്ജലീർ ഹവ്യവാഹനം

പ്രദഹൻ ഖാണ്ഡവം ദാവം മമ പുത്രാൻ വിസർജയ

32 തഥേതി തത് പ്രതിശ്രുത്യ ഭഗവാൻ ഹവ്യവാഹനഃ

ഖാണ്ഡവേ തേന കാലേന പ്രജ്ജ്വാല ദീധക്ഷയാ

അധ്യായം 221

1 [വൈ]

തതഃ പ്രജ്വലിതേ ശുക്രേ ശാർമ്ഗകാസ് തേ സുദഃഖിതാഃ
 വൃഥിതാഃ പരമോദ്ദിഗ്നാ നാധിജശ്വഃ പരായണം
 2 നിശാമ്യ പുത്രകാൻ ബാലാൻ മാതാ തേഷാം തപസിനീ
 ജരിതാ ദുഃഖസന്തപ്താ വിലലാപ നരേശ്വര
 3 അയം അഗ്നിർ ദഹൻ കക്ഷം ഇത ആയാതി ഭീഷണഃ
 ജഗത് സന്ദീപയൻ ഭീമോ മമ ദുഃഖവിവർധനഃ
 4 ഇമേ ച മാം കർഷയന്തി ശിശവോ മന്ദചേതസഃ
 അബർഹാശ് ചരണൈർ ഹീനാഃ പൂർവേഷാം നഃ പരായണം
 ത്രാസയംശ് ചായം ആയാതി ലേലിഹാനോ മഹീരുഹാൻ
 5 അശക്തിമത്ത്വാച് ച സുതാ ന ശക്താഃ സരണേ മമ
 ആദായ ച ന ശക്താസ്തി പുത്രാൻ സരിതും അന്യതഃ
 6 ന ച ത്യജതും അഹം ശക്താ ഹൃദയം ഭൂയതീവ മേ
 കം ന ജഹ്യാം അഹം പുത്രം കം ആദായ വ്രജാമ്യ് അഹം
 7 കിം ന മേ സ്യാത് കൃതം കൃത്യാ മന്യധാം പുത്രകാഃ കഥം
 ചിന്തയാനാ വിമോക്ഷം വോ നാധിഗച്ഛാമി കിം ചന
 ഛാദധിത്യാ ച വോ ഗാത്രൈഃ കരിഷ്യേ മരണം സഹ
 8 ജരിതാരൗ കലം ഹീദം ജ്യേഷ്ഠ്യേന പ്രതിഷ്ഠിതം
 സാരിസൃകഃ പ്രജായേത പിതൃണാം കലവർധനഃ
 9 സ്തംബ മിത്രസ് തപഃ കര്യാദ് ദ്രോണോ ബ്രഹ്മവിദ് ഉത്തമഃ
 ഇത്യ ഏവം ഉക്ത്വാ പ്രയയൗ പിതാ വോ നിർഘൃണഃ പുരാ
 10 കം ഉപാദായ ശക്യേത ഗന്തും കന്യാപദ് ഉത്തമാ
 കിം ന കൃത്യാ കൃതം കാര്യം ഭവേദ് ഇതി ച വിഹൃലാ
 11 നാപശ്യത് സ്വധിയാ മോക്ഷം സ്വസുതാനാം തദാനലാത്
 ഏവം ബ്രുവന്തിം ശാർമ്ഗാസ് തേ പ്രത്യുച്ഛർ അഥ മാതരം
 12 സ്നേഹം ഉന്ത്യജ്യ മാതസ് ത്വം പത യത്ര ന ഹവ്യവാട്
 അസ്സാസു ഹി വിനഷ്ടേഷു ഭവിതാരഃ സുതാസ് തവ
 ത്യയി മാതർ വിനഷ്ടായാം ന നഃ സ്യാത് കലസന്തതിഃ
 13 അന്വവൈവൈക്ഷ്യതദ് ഉഭയം ക്ഷമം സ്യാദ് യത് കലസ്യ നഃ
 തദ് വൈ കർതും പരഃ കാലോ മാതർ ഏഷ ഭവേത് തവ
 14 മാ വൈ കലവിനാശായ സ്നേഹം കാർഷീഃ സുതേഷു നഃ
 ന ഹീദം കർമ മോഘം സ്യാൽ ലോകകാമസ്യ നഃ പിതൃഃ

15 [ജരിതാ]

ഇദം ആഖോർ ബിലം ഭൂമൗ വൃക്ഷസ്യാസ്യ സമീപതഃ
തദ് ആവിശ്യാം ത്വരിതാ വഹേൻ അത്ര ന വോ ഭയം

16 തതോ ിഹം പാംസുനാ ഛിദ്രം അപിധാസ്യാമി പുത്രകാഃ
ഏവം പ്രതികൃതം മന്യേ ജലതഃ കൃഷ്ണവർമ്മനഃ

17 തത ഏഷ്യാമ്യ് അതീതേ ിഗൗ വിഹർതും പാംസുസഞ്ചയം
രോചതാം ഏഷ വോപായോ വിമോക്ഷായ ഹതാശനാത്

18 [ഷാർൻഗകാഹ്]

അബർഹാൻ മാംസഭൂതാൻ നഃ ക്രവ്യാദാവുർ വിനാശയേത്
പശ്യമാനാ ഭയം ഇദം ന ശക്ഷ്യാമോ നിഷേവിതും

19 കഥം അഗ്നിർ ന നോ ദഹ്യാത് കഥം ആഖുർ ന ഭക്ഷയേത്
കഥം ന സ്യാത് പിതാ മോഘഃ കഥം മാതാ ധ്രിയേത നഃ

20 ബില ആഖോർ വിനാശഃ സ്യാദ് അഗേർ ആകാശചാരിണാം
അന്വവേക്ഷ്യതദ് ഉഭയം ശ്രേയാൻ ദാഹോ ന ഭക്ഷണം

21 ഗർഹിതം മരണം നഃ സ്യാദ് ആഖുനാ ഖാദതാ ബിലേ
ശിഷ്ടാദ് ഇഷ്ടഃ പരിത്യാഗഃ ശരീരസ്യ ഹതാശനാത്

അധ്യായം 222

1 [ജരിതാ]

അസ്സാദ് ബിലാൻ നിഷ്ഠതിതം ശ്യാന ആഖ്യാം ജഹാര തം
ക്ഷുദ്രം ഗൃഹീത്യാ പാദാഭ്യോം ഭയം ന ഭവിതാ തതഃ

2 [ഷാർൻഗകാഹ്]

ന ഹൃതം തം വയം വിദ്മഃ ശ്യാനേനാഖ്യാം കഥം ചന
അന്യേ ിപി ഭവിതാരോ ിത്ര തേഭ്യോ ിപി ഭയം ഏവ നഃ

3 സംശയോ ഹ്യ് അഗ്നിർ ആഗച്ഛേദ് ദൃഷ്ടം വായോർ നിവർത്തനം

മൃത്യുർ നോ ബിലവാസിഭ്യോ ഭവേൻ മാതർ അസംശയം

4 നിഃസംശയാത് സംശയിതോ മൃത്യുർ മാതർ വിശിഷ്യതേ

ചര ഖേ ത്വം യഥാന്യായം പുത്രാൻ വേത്സ്യസി ശോഭനാൻ

5 [ജരിതാ]

അഹം വൈ ശ്യാനം ആയാനം അദ്രാക്ഷം ബിലം അന്തികാത്
സഞ്ചരന്തം സമാദായ ജഹാരാഖ്യാം ബിലാദ് ബലീ

6 തം പതന്തം അഖം ശ്യാനം ത്വരിതാ പൃഷ്ടതോ ിന്ദഗാം

ആശിഷോ ിസ്യ പ്രയുജ്ഞാനാ ഹരതോ മൃഷകം ബിലാത്

7 യോ നോ ദ്വേഷ്ചാരം ആദായ ശ്യാനരാജപ്രധാവസി

ഭവ ത്വം ദിവം ആസ്ഥായ നിരമിത്രോ ഹിരഞ്ചയഃ

8 യദാ സ ഭക്ഷിതസ് തേന ക്ഷധിതേന പതന്ത്രിണാ

തദാഹം തം അനുജ്ഞാപ്യ പ്രത്യുപായാം ഗൃഹാൻ പ്രതി

9 പ്രവിശധാം ബിലം പുത്രാ വിശ്രണ്ണാ നാസ്തി വോ ഭയം

ശ്യാനേന മമ പശ്യന്ത്യാ ഹൃത ആഖ്വർ ന സംശയഃ

10 [ഷാർൻഗകാഹ്]

ന വിദ്മഃ വൈ വയം മാതർ ഹൃതം ആഖ്യാം ഇതഃ പുരാ

അവിജ്ഞായ ന ശക്ഷ്യാമോ ബിലം ആവിശതും വയം

11 [ജരിതാ]

അഹം ഹി തം പ്രജാനാമി ഹൃതം ശ്യാനേന മൃഷകം

അത ഏവ ഭയം നാസ്തി ക്രിയതാം വചനം മമ

12 [ഷാർൻഗകാഹ്]

ന ത്വം മീഥ്യോപചാരേണ മോക്ഷയേഥാ ഭയം മഹത്

സമാകലേഷ്യ ജ്ഞാനേഷ്യ ന ബുദ്ധിക്രതം ഏവ തത്

13 ന ചോപക്രതം അസ്സാഭിർ ന ചാസ്സാൻ വേത്ഥ യേ വയം

പീഡ്യമാനാ ഭരസ്യ് അസ്സാൻ കാ സതീ കേ വയം തവ

- 14 തരുണീ ദർശനീയാസി സമർഥാ ഭർതൂർ ഏഷണേ
അനുഗച്ഛ സ്വഭർതാരം പുത്രാൻ ആസ്സസി ശോഭനാൻ
- 15 വയം അപ്യ് അഗ്നിം ആവിശ്യ ലോകാൻ പ്രാപ്യാമഹേ ശുഭാൻ
അഥാസ്താൻ ന ദഹേദ് അഗ്നിർ ആയാസ് ത്വം പുനർ ഏവ നഃ
- 16 [വൈ]
- ഏവം ഉക്താ തതഃ ശാർമഗീ പുത്രാൻ ഉന്യജ്യ ഖാണ്ഡവേ
ജഗാമ ത്വരിതാ ദേശം ക്ഷേമം അഗ്നേർ അനാശ്രയം
- 17 തതസ് തീക്ഷ്ണാർചിർ അഭ്യാഗാജ് ജലിതോ ഹവ്യവാഹനഃ
യത്ര ശാർമഗാ ബഭ്രൂവുസ് തേ മന്ദപാലസ്യ പുത്രകാഃ
- 18 തേ ശാർമഗാ ജലനം ദൃഷ്ട്വാ ജലിതം സ്വേന തേജസാ
ജരിതാരിസ് തതോ വാചം ശ്രാവയാം ആസ പാവകം

അധ്യായം 223

1 [ജരിതാരി]

പുരതഃ കൃച്ഛകാലസ്യ ധീമാഞ്ജാഗർതി പുരുഷഃ
സ കൃച്ഛകാലം സമ്പ്രാപ്യ വ്യഥാം നൈവൈതി കർഹി ചിത്

2 യസ് തു കൃച്ഛം അസമ്പ്രാപ്തം വിചേതാ നാവബുധ്യതേ
സ കൃച്ഛകാലേ വ്യഥിതോ ന പ്രജാനാതി കിം ചന

3 [സാരീസുക]

ധീരസ് ത്വം അസി മേധാവി പ്രാണകൃച്ഛം ഇദം ച നഃ
ശൂരഃ പ്രാജേണാ ബഹുനാം ഹി ഭവത്യ ഏകോ ന സംശയഃ

4 [സ്തംബമിത്ര]

ജ്യേഷ്ഠസ് ത്രാതാ ഭവതി വൈ ജ്യേഷ്ഠോ മുഞ്ചതി കൃച്ഛതഃ
ജ്യേഷ്ഠസ് ചേൻ ന പ്രജാനാതി കനീയാൻ കിം കരിഷ്യതി

5 [ദ്രോണ]

ഹിരണ്യരേതാസ് ത്വരിതോ ജലന് ആയാതി നഃ ക്ഷയം
സപ്ത ജിഹ്വോ ഽനലഃ ക്ഷാമോ ലേലിഹാനോപസർപതി

6 [വൈ]

ഏവം ഉക്തോ ഭ്രാതൃഭിസ് തു ജരിതാരിർ ബിഭാവസും
തുഷ്ടാവ പ്രാഞ്ജലിർ ഭൂത്വാ യഥാ തച് ഛൂണ പാർഥിവ

7 [ജരിതാരി]

ആത്മാസി വായോഃ പവനഃ ശരീരം ഉത വിരധാം
യോനിർ ആപശ് ച തേ ശുക്രയോനിസ് ത്വം അസി ചാംഭസഃ

8 ഊർധ്വം ചായശ് ച ഗച്ഛന്തി വിസർപന്തി ച പാർശ്വതഃ
അർചിഷസ് തേ മഹാവീര്യരശ്മയഃ സവിതുർ യഥാ

9 [സാരീസുക]

മാതാ പ്രപന്നാ പിതരം ന വിദ്മഃ; പക്ഷാശ് ച നോ ന പ്രജാതാഞ്ച കേതോ
ന നസ് ത്രാതാ വിദ്യതേ ഽഗ്രേ ത്വദ്വന്യസ്; തസ്മാദ് ധീ നഃ പരിരക്ഷൈക വിര

10 യദ് അഗ്രേ തേ ശിവം രൂപം യേ ച തേ സപ്ത ഹേതവഃ
തേന നഃ പരിരക്ഷാദ്യ ഇഹ ധിതഃ ശരണൈഷിനഃ

11 ത്വം ഏവൈകസ് തപസേ ജാതവേദോഃ; നാന്യസ് തപ്തോ വിദ്യതേ ഗോഷ്ട
ദേവ

ദ്വേഷീൻ അസ്മാൻ ബാലകാൻ പാലയസ്വ; പരേണാസ്മാൻ പ്രൈഹി വൈ
ഹവ്യവാഹ

12 [സ്തംബമിത്ര]

സർവം അഗേ ത്വം ഏവൈകസ് ത്വയി സർവം ഇദം ജഗത്
ത്വം ധാരയസി ഭൂതാനി ഭൂവനം ത്വം ബിഭർഷി ച

13 ത്വം അഗ്നിർ ഹവ്യവാഹസ് ത്വം ത്വം ഏവ പരമം ഹവിഃ

മനീഷിണസ് ത്വാം യജന്തേ ബഹുധാ ചൈകകയൈവ ച

14 സൃഷ്ട്യാ ലോകാംസ് ത്രീൻ ഇമാൻ ഹവ്യവാഹഃ പ്രാപ്തേ കാലേ പചസി പുനഃ
സമിദ്ധഃ

സർവസ്യാസ്യ ഭൂവനസ്യ പ്രസൃതിസ്; ത്വം ഏവാഗേ ഭവസി പുനഃ പ്രതിഷ്ഠാ

15 ത്വം അന്നം പ്രാണിനാം ഭൂതം അന്തർ ഭൂതോ ജഗത്പതേ

നിത്യം പ്രവൃദ്ധഃ പചസി ത്വയി സർവം പ്രതിഷ്ഠിതം

16 [ദ്രോണ]

സൃത്യോ ഭൂത്വാ രശ്മിഭിർ ജാതവേദോഃ ഭൂമേർ അംഭോ ഭൂമിജാതാൻ രസാംഗ് ച
വിശ്വാൻ ആദായ പുനർ ഉത്സർഗ കാലേഃ സൃഷ്ട്യാ വൃഷ്ട്യാ ഭാവയസീഹ ശുക്ര

17 ത്വത്ത ഏതാഃ പുനഃ ശുക്രവീര്യോ ഹരിതച്ഛരദാഃ

ജായന്തേ പുഷ്കരിണ്യശ് ച സമുദ്രശ് ച മഹോദധിഃ

18 ഇദം വൈ സദ്മ തിഥാംശോ വരണസ്യ പരായണം

ശിവസ് ത്രാതാ ഭവാസ്താകം മാസ്താൻ അദ്യ വിനാശയ

19 പിംഗാക്ഷലോഹിതഗ്രീവ കൃഷ്ണവർമ്മൻ ഇതാശന
പരേണ പ്രൈഹി മുഞ്ചാസ്താൻ സാഗരസ്യ ഗൃഹാൻ ഇവ

20 [വൈ]

ഏവം ഉഷേതാ ജാതവേദോ ദ്രോണേനാക്ലിഷ്ട കർമ്മണാ
ദ്രോണം ആഹ പ്രതീതാത്മാ മന്ദപാല പ്രതിജ്ഞയാ

21 ജഷിർ ദ്രോണസ് ത്വം അസി വൈ ബ്രഹ്മൈതദ് വ്യാഹൃതം ത്വയാ
ഈസ്ലിതം തേ കരിഷ്യാമി ന ച തേ വിദ്യതേ ഭയം

22 മന്ദപാലേന യുധം ഹി മമ പൂർവം നിവേദിതാഃ

വർജയേഃ പുത്രകാൻ മഹ്യം ദഹൻ ദാവം ഇതി സ്മ ഹ

23 യ ച തദ് വചനം തസ്യ ത്വയാ യച്ഛേഹ ഭാഷിതം

ഉഭയം മേ ഗരീയസ് തദ് ബ്രൂഹി കിം കരവാണി തേ

ഭൂശം പ്രിതോ ിസ്തി ഭദ്രം തേ ബ്രഹ്മൻ സ്തോത്രേണ തേ വിഭോ

24 [ദ്രോണ]

ഇമേ മാർജാരകാഃ ശുക്രനിത്യം ഉദ്യേജയന്തി നഃ

ഏതാൻ കരഷ്യ ദംഷ്ടാസു ഹവ്യവാഹസബാധവാനർ

25 [വൈ]

തഥാ തത് കൃതവാൻ വഹനിർ അഭ്യനുജ്ഞായ ശാർമഗ്കാൻ

ദ്രാഹ ഖാഡവം ചൈവ സമീഭോ ജനമേജയ

അധ്യായം 224

1 [വൈ]

മന്ദപാലോ fപി കൗരവ്യ ചിന്തയാനഃ സുതാംസ് തദാ
ഉക്തവാൻ അപ്യ് അശീതാംശൂം നൈവ സ സ്ത ന തപ്യതേ

2 സ തപ്യമാനഃ പുത്രാർഥേ ലപിതാം ഇദം അബ്രവീത്
കഥം ന് അശക്താഃ പ്ലവനേ ലപിതേ മമ പുത്രകാഃ

3 വർധമാനേ ഹൃതവഹേ വാതേ ശീഘ്രം പ്രവായതി
അസമർഥാ വിമോക്ഷായ ഭവിഷ്യന്തി മമാത്മജാഃ

4 കഥം ന് അശക്താ ത്രാണായ മാതാ തേഷാം തപസ്വിനി
ഭവിഷ്യത്യ് അസുഖാവിഷ്ടാ പുത്ര ത്രാണം അപശ്യതീ

5 കഥം ന സരണേ fശക്താൻ പതനേ ച മമാത്മജാൻ
സന്തപ്യമാനാ അഭിതോ വാശമാനാഭിധാവതീ

6 ജരിതാരിഃ കഥം പുത്രഃ സാരിസൃകഃ കഥം ച മേ
സ്തംബ മിത്രഃ കഥം ദ്രോണഃ കഥം സാ ച തപസ്വിനി

7 ലാലപ്യമാനം തം ജഷിം മന്ദപാലം തഥാ വനേ
ലപിതാ പ്രത്യവാചേദം സാസ്മയം ഇവ ഭാരത

8 ന തേ സുതേഷ് അവേക്ഷാസ്തി താൻ ജഷീൻ ഉക്തവാൻ അസി
തേജസ്വിനോ വീര്യവന്തോ ന തേഷാം ജലനാദ് ഭയം

9 തഥാഗൗ തേ പരീത്താശ് ച ത്യയാ ഹി മമ സംനിയൗ
പ്രതിശ്രുതം തഥാ ചേതി ജലനേന മഹാത്മനാ

10 ലോകപാലോ fന്ദ്രതാം വാചം ന തു വക്താ കഥം ചന
സമർഥാസ് തേ ച വക്താരോ ന തേ തേഷ് അസ്തി മാനസം

11 താം ഏവ തു മമാമിത്രീം ചിന്തയൻ പരിതപ്യസേ
ധ്രുവം മയി ന തേ സ്നേഹോ യഥാ തസ്യാം പുരാഭവത്

12 ന ഹി പക്ഷവതാ ന്യായും നിഃസ്നേഹേന സുഹൃജ്ജനേ
പീഡ്യമാന ഉപദ്രഷ്ടും ശക്തേനാത്മാ കഥം ചന

13 ഗച്ഛ ത്വം ജരിതാം ഏവ യദർഥം പരിതപ്യസേ
ചരിഷ്യാമ്യ് അഹം അപ്യ് ഏകാ യഥാ കാപുരുഷേ തഥാ

14 [മന്ദപാല]

നാഹം ഏവം ചരേ ലോകേ യഥാ ത്വം അഭിമന്യസേ
അപത്യഹേതോർ വിചരേ തച് ച കൃച്ഛഗതം മമ

15 ഭൂതം ഹിത്യാ ഭവിഷ്യേ fർഥേ യോ fവലംബേത മന്ദധീഃ
അവമന്യേത തം ലോകോ യഥേച്ഛസി തഥാ ക്ഷ

16 ഏഷ ഹി ജലമാനോ ഴ്ശിർ ലേലിഹാനോ മഹീരഹാൻ
ദ്രേഷ്യം ഹി ഹൃദി സന്താപം ജനയത്യ് അശിവം മമ
17 [വൈ]

തസ്മാദ് ദേശാദ് അതിക്രാന്തേ ജലനേ ജരിതാ തതഃ
ജഗാമ പുത്രകാൻ ഏവ ത്വരിതാ പുത്രഗൃദ്ധിനീ

18 സാ താൻ കശലിനഃ സർവാൻ നിർമൂക്താഞ് ജാതവേദസഃ
രോദ്രയമാണാ കൃപണാ സുതാൻ ദൃഷ്ടുവതീ വനേ

19 അശ്രുദ്ധേയതമം തേഷാം ദർശനം സാ പുനഃ പുനഃ
ഏകൈകശശ് ച താൻ പുത്രാൻ ക്രോശമാനാനുപദ്യത

20 തതോ ഴ്ഭ്യഗച്ഛത് സഹസാ മന്ദപാലോ ഴ്ചി ഭാരത
അഥ തേ സർവം ഏവൈനം നാഭ്യനന്ദന്ത വൈ സുതാഃ

21 ലാലപ്യമാനം ഏകൈകം ജരിതാം ച പുനഃ പുനഃ
നോചുസ് തേ വചനം കിം ചിത് തം ജഷിം സാധ്യ് അസാധ്യ വാ

22 [മന്ദപാല]

ജ്യേഷ്ഠഃ സുതസ് തേ കതമഃ കതമസ് തദനന്തരഃ

മധ്യമഃ കതമഃ പുത്രഃ കനിഷ്ഠഃ കതമശ് ച തേ

23 ഏവം ബ്രുവന്തം ദുഃഖാർതം കിം മാം ന പ്രതിഭാഷസേ
കൃതവാൻ അസ്മി ഹവ്യാശേ നൈവ ശാന്തിം ഇതോ ലഭേ

24 [ജരിതാ]

കിം തേ ജ്യേഷ്ഠേ സുതേ കാര്യം കിം അനന്തരജനേ വാ

കിം ച തേ മധ്യമേ കാര്യം കിം കനിഷ്ഠേ തപസ്മിനി

25 യസ് ത്വം മാം സർവശോ ഹിനാം ഉത്തുജ്യാസി ഗതഃ പുരാ
താം ഏവ ലപിതാം ഗച്ഛ തരണീം ചാരഹാസിനീം

26 [മന്ദപാല]

ന സ്തീണാം വിദ്യതേ കിം ചിദ് അന്യത്ര പുരുഷാന്തരാത്
സാപതകം ജതേ ലോകേ ഭവിതവ്യം ഹി തത് തഥാ

27 സുവ്രതാപി ഹി കല്യാണീ സർവലോകപരിശ്രുതാ
അരുന്ധതീ പര്യശങ്കദ് വസിഷ്ഠം ജഷിസത്തമം

28 വിശ്രുദ്ധഭാവം അത്യന്തം സദാ പ്രിയഹിതേ രതം
സപ്തർഷിമധ്യഗം വീരം അവമേനേ ച തം മൂനിം

29 അപധ്യാനേന സാ തേന ധൂമാരണ സമപ്രഭാ
ലക്ഷ്യാലക്ഷ്യാ നാഭിരൂപാ നിമിത്തം ഇവ ലക്ഷ്യതേ

30 അപത്യഹേതോഃ സമ്പ്രാപ്തം തഥാ ത്വം അപി മാം ഇഹ

ഇഷ്ടം ഏവംഗതേ ഹിത്യാ സാ തഥൈവ ച വർത്തസേ
 31 നൈവ ഭാര്യേതി വിശ്വാസഃ കാര്യഃ പുംസാ കഥം ചന
 ന ഹി കാര്യം അന്ധയാതി ഭാര്യാ പുത്രവതീ സതീ
 32 [വൈ]

തതസ്തേ സർവ ഏവൈനം പുത്രാഃ സമ്യഗ് ഉപാസീരേ
 സ ച താൻ ആത്മജാൻ രാജന് ആശ്വാസയിതും ആരഭേത്

അധ്യായം 225

1 [മന്ദപാല]

യുഷ്ണാകം പരിരക്ഷാർഥം വിജ്ഞപ്തോ ജലനോ മയാ
അഗ്നിനാ ച തഥേത്യ് ഏവം പൂർവം ഏവ പ്രതിശ്രുതം

2 അഗ്നേർ വചനം ആജ്ഞായ മാതൂർ ധർമ്മജ്ഞതാം ച വഃ
യുഷ്ണാകം ച പരം വീര്യം നാഹം പൂർവം ഇഹാഗതഃ

3 ന സന്താപോ ഹി വഃ കാര്യഃ പുത്രകാ മരണം പ്രതി
ഋഷീൻ വേദ ഹൃതാശോ ിപി ബ്രഹ്മ തദ് വിദിതം ച വഃ

4 [വൈ]

ഏവം ആശ്വാസ്യ പുത്രാൻ സ ഭര്യാം ചാദായ ഭാരത
മന്ദപാലസ് തതോ ദേശാദ് അന്യം ദേശം ജഗാമ ഹ

5 മഘവാൻ അപി തിഥാശ്ശ്രുഃ സമീദ്ധം ഖാണ്ഡവം വനം
ദദാഹ സഹ കൃഷ്ണാഭ്യോ ജനയഞ് ജഗതോ ിഭയം

6 വസാ മേദോ വഹഃ കല്യാസ് തത്ര പീത്വാ ച പാവകഃ
അഗച്ഛത് പരമാം തൃപ്തിം ദർശയാം ആസ ചാർജ്ജനം

7 തതോ ിന്തരിക്ഷാദ് ഭഗവാൻ അവതീര്യ സുരേശ്വരഃ
മരുഗ്ഗണവൃതഃ പാർഥം മാധവം ചാബ്രവീദ് ഇദം

8 കൃതം യുവാഭ്യോ കർമ്മേദം അമരൈർ അപി ദുഷ്കരം
വരാൻ വൃണീതം ഇഷ്ടോ ിസ്മി ദുർലഭാൻ അപ്യ് അമാനഷാൻ

9 പാർഥസ് തു വരയാം ആസ ശക്രാദ് അസ്താണി സർവശഃ
ഗ്രഹീതും തച് ച ശക്രോ ിസ്യ തദാ കാലം ചകാര ഹ

10 യദാ പ്രസന്നോ ഭഗവാൻ മഹാദേവോ ഭവിഷ്യതി
ഇഭ്യം തദാ പ്രദാസ്യാമി പാണ്ഡവാസ്താണി സർവശഃ

11 അഹം ഏവ ച തം കാലം വേത്സ്യാമി കരുനന്ദന
തപസാ മഹതാ ചാപി ദാസ്യാമി തവ താന്യ് അഹം

12 ആന്യേയാനി ച സർവാണി വായവ്യാനി തഥൈവ ച
മദീയാനി ച സർവാണി ഗ്രഹീഷ്യസി ധനഞ്ജയ

13 വാസുദേവോ ിപി ജഗ്രാഹ പ്രീതിം പാർഥേന ശാശ്വതീം
ദദൗ ച തസ്മൈ ദേവേന്ദ്രസ് തം വരം പ്രീതിമാംസ് തദാ

14 ദത്ത്വാ താഭ്യോ വരം പ്രീതഃ സഹ ദേവൈർ മരുത്പതിഃ
ഹൃതാശനം അനുജ്ഞാപ്യ ജഗാമ ത്രിദിവം പുനഃ

15 പാവകശ് ചാപി തം ദാവം ദഗ്ധ്യാ സമൃഗപക്ഷിണം
അഹാനി പഞ്ച ചൈകം ച വിരരാമ സുതർപിതഃ

16 ജഗദ്യാ മാംസാനി പിത്യാ ച മേദാംസി ഭയിരാനി ച
 യുക്തഃ പരമയാ പ്രീത്യാ താവ് ഉവാച വിശാം പതേ
 17 യുവാഭ്യാം പുരുഷാഗ്രയാഭ്യാം തർപിതോ ിസ്ത്വി യഥാസുഖം
 അനുജാനാമി വാം വിരൗ ചരതം യത്ര വാഞ്ചിതം
 18 ഏവം തൗ സമനുജ്ഞാതൗ പാവകേന മഹാത്മനാ
 അർജ്ജുനോ വാസുദേവശ് ച ദാനവശ് ച മയസ് തഥാ
 19 പരിക്രമ്യ തതഃ സർവേ ത്രയോ ിപി ഭരതർഷഭ
 രമണീയേ നദീകൂലേ സഹിതാഃ സമുപാവിശൻ

പ്രസാധകർ

അല്ലിളക്തം

